

ELŐFIZETÉS

HETILYEN: Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKRE:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos pént. sor egyszer 30 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Külső pént. sor 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
újságok jelöltjei.
TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Miniszterek bécsi utja.
- Róka József az Állami tisztviselői kör elnöke.
- A hentesmester csalásai.
- Forradalom Törökországban.
- Mangulet a t. közgyűlésen.
- Hol a tanárság?
- Vigyézz a nőre!
- Amiről beszélnek.
- Barabás az aradi újságírókról.
- Hirschl nem vivott amerikai párbajt.

Katonatisztek és váltók.

Arad, április 14.

Zsiráns-országban, ahol egy millió ember zsirálja, amit a másik millió elfogad, és viszont, — bizonyosan nagy érdeklődésre fog akadni a hadügyminiszter legújabb rendelete. Schönauich, aki ép úgy nevezhetné magát a főhadnagyok atyjának, amint Darányi azt a kiszagzákkal teszi, a nagy-szívű Schönauich, miután a boszniai kérdés immár nem követel kivételes katonai intézkedéseket és a csukaszürke uniformis a valóságé lett, a modern Schönauich eltölti a tiszteket a váltózsirálástól. Ha ezt a reformot ki lehetne terjeszteni az ország egész lakosságára, egyszeriben agyonroppantanák a könnyelműség mikrobáját. Valóság, hogy az emberek igen nagy részét a könnyelmű zsirálás löki az anyagi züllésbe s adja nem ritkán a kezükbe a megoldás golyóját, vagy kötelét. S igaza van Schönauichnak is abban, hogy a zsirálás a tisztek kö-

zött különösen elterjedt szórakozás. Annyira, hogy némely szövetkezetnek speciálisai közé tartoznak az olyan váltók, amelynek hátát egy hadilét-számu század tisztikara lepi be az aláírásaival. S a jó szövetkezetek nyolc hadnagy zsirója mellett szívesen adnak háromszáz koronát; mert ha a nyolc közül kettőt lefokoznak, egyet baleset ér a fegyvergyakorlaton, kettő rangja nélkül megy nyugdíjba s kettő kapitány korában se uszik ki az adósságok közül: még mindig akadhat egy, aki benősül valahova s rajta az összeget, járulékaival együtt meg lehet venni.

A hadügyminiszternek igaza van, hogy az ilyen váltózsirók mind a tisztikar tekintélyét rongják, mind pedig anyagi lejtőre viszik őket. Anyagi zavarokban vergődő ember semminő pályán nem tud biztosan megállni, s azt a katonai karrieren, a haditudományokban való gyarapodásnál is gátolják a sürü lejáratok, a szapora óvások. A miniszter tehát meghagyja, hogy ne zsiráltassék. A ki egy váltót zsirálni akar, köteles az ezredes, vagy talán a brigadéros jóváhagyását kérni ehhez. S ha a felső fórumok az ilyen zsiráláshoz engedelmet adnak, azt akár az osztrák-magyarbank is leszámíthatja.

A hadügyminiszternek ez az orvossága azonban egészen olyan, mint a sarlatán orvosé, aki a fejfájás ellen ír orvosságot s nem azt kutatja, gyó-

gyítja, a mi a fejfájást okozza. Általánosságban véve a hadnagyok, főhadnagyok és kapitányok nem sportból zsirálnak váltót és kevérednek adósságokba. Azt kell hát nézni, hogy mi az oka annak, aminek a zsirók a beteges kiütései.

S itt abszolúte nem sikerül ujat leírunk. A banálitásig megirták, sőt szinpadra vitték azt a fényesre kikefölt inséget, a melyet a „rangjának követelményeit betartó” tisztek nagy része visel. Hogy a harmincöt krajcáros napi zsoldon élő kadétnak már a tisztikar összejövetelén kell résztvenni és költeni: hogy a nyilvános helyeken mit kíván meg a kardbojt tekintélye: hogy a magas katonai vendégek látogatása alkalmával mint kell tíz forintos teritékeket szenvedni a kis hadnagyoknak: ez és sok minden egyéb a tiszteknek még fölemelt fizetésén is túl jár. Kapitány korában már nyugodtan, szépen megélhetne a katonatiszt a jövedelmén: de ekkor még mindig a lábán van a korábbi esztendő adósságainak kölönce, a mely a standesgemäss életmód miatt a magán vagyon nélkül szűkölködő. A pályát kenyérkeresetnek tekintő katonatisztet hamarosan megfogja. A fizetésen túl menő kiadásokat csak adóssággal lehet fedezni, az adóssághoz váltó kell, s a váltóhoz — zsiránsok. S természetes, hogy a katonatiszt nem kereshet a tőzsdetanácsosok között zsiránsokat, hanem a maga

Alkohol és nemi élet.

Arad és a „Good Templar rend” aradi „Kiartás” páholyának II. nyilvános ülésén előadta:

Ausztarveit, László dr.

Az alkoholnak a nemi életre gyakorolt hatása legjobban megérthető, ha szemünk előtt tartjuk az alkoholnak az agyra, a gondolkodás szervére gyakorolt hatását; az önkritika és ítélőképesség megbénítása, mintegy a gondolkodásból való kikapcsolása folytán az ember magát nagynak, hatalmasnak, erősnek véli, pedig tényleg sokkal gyengébb, izomzata nem képes oly erő kifejtésre, mozdulatai ügyetlenekké, nehézkesebbé válnak.

Az alkoholos embernek szexuális élet tekintetében való erős érzése, fokozott vállalkozási hajlama, hatalmasabb öntudata mind-mind csak képzeltetés, kritika nélküli phantázia, hamis, téves itélet; s tényleg sokkal gyengébb, erőtlenebb, tehetetlenebb. Az italos embereknek általában kevesebb gyermekeik vannak, amit bebizonyított azon összehasonlító megfigyelés is, amit tettek egy oroszországi szektánál, kiknél vallásuk tiltja az ivást; ezeknek sokkal több leszármazottjaik, utódaik vannak, mint a hasonló viszonyok és körülmények között élő alkoholt ivóknak. A nemi ösztönt olyan formában öntötte a természet az emberbe, hogy az fekézhető, irányítható legyen, a kielégíthetőségénél számolhat a helyzettel s körülményekkel s a nevelés, izlés, etikai felfogás, a szemérem érzés ezt meg is követelik; az alkoholos

embernél lassacskán kivesz a szemérem érzés, tekintet nélküli lesz, nem törődik a helyzettel, viszonyokkal, körülményekkel, nem bánja, akárkivel találkozik, neki mindegy, szép vagy csunya, öreg vagy fiatal, tiszta vagy ronda, gyors kielégítést keres. A nemi ösztönnek magasatos és szép megnyilvánulása, a szerelem, a szerelmi érzés s az ebből folyó legnemesebb érzelmek, mint a családi élet tisztasága, szülői s gyermeki s testvéri szeretet, önzetlenség, altruizmus, figyelem, előzékenység, gyengédség, kedvesség, mind eltompulnak s lassacskán kivesznek s ezek helyét durvaság foglalja el: lassacskán a legjobb férj is kiméletlen, erőszakos, durva, gyöngételeenné válik, családjában erőszakos, kötekedő, egoista, nem törődik senkivel, nem bánja akármi történik családjával, csak az ő pálinkája vagy bora legyen meg, de ennek aztán meg kell lenni, ha ehhez a pénzt a földből is kell előteremteni: nem bánja, ha e mellett gyermekei éhen vesznek, vagy felesége prostitúció útján szerzi meg a hozzá való pénzt.

Hogy milyen durvává s szeméremtelenné teszi az embert az alkohol fogyasztás, könnyen meggyőződhetünk, ha vasárnap délutánonként vagy este sétálunk, különösen koreasmák vagy mulató helyek körül, főleg ott, ahol táncolnak s egyuttal isznak is, mily durva s izléstelen flirt fejlődik ki, kézzel-lábbal szorongatják egymást a párok a nagy nyilvánosság előtt s beszédjükben, társalgásukban nem esik szó, — mintahogy az ember várhatná — egymás

iránti érdeklődés, vagy a jövő megalapításának tervezetéről, hanem egymásnak csak izléstelenséget, trágárságokat találnak fel, a szexuális életre vonatkozásba hozható minden-nemü durva, szemérmetlen kifejezésekkel s gombaságokkal tartják egymást, így is igyekezővén a nemi vágyat fokozni, részben ily módon kielégíteni; és ezen szemérmetlen módját a flirtnek megtaláljuk ám nemesek a népnél vagy az alsóbb osztályoknál, hanem ugyanígy folyik az le a magasabb osztályoknál is a pezsgő vagy a finom borok hatása alatt; így durvul el a flirt az alkohol behatása alatt; s míg annak egy finomabb, egy jó izlésű, szellemes társalgáson alapuló neme megengedhető volna, sőt akár szükségesnek is tartható az ellenkező nembeliek egymás kiismerésére, amiből később nemes szerelmi érzés fejlődhetne ki, addig látjuk, az alkohol-flirt durvaságokra, izléstelenségekre vezet.

Az alkohol hatása alatt a nemi élet nem csak durvává, bestialissá válik, hanem nem ritkán perverzítássá fajul: perverzítást nagy részben az emberek részegen, alkoholtól ittas, mámoros állapotban követnek el; sokan, akik józanul minden tekintetben kifogás alá nem eshetők, normális életet élnek, alkoholosan homoszexualitást vagy a perverzitásnak számos más válfaját űzik; a szemérem elleni büntet-teknek tulnyomó részét ittas állapotban követik el, ilyenkor követik el a gyermekekkel való fajtalankodásokat, vérfertőzést, minden-nemü szexuális rendtelenséget, sőt a kéjgyilkosságot is.

bajtársait használja a hitelszerzés eszközeiül.

Ettől az életmódtól, a köteles előkelőségtől kell a katonatisztek megszabadítani, lerombolásával a multból maradt, büszke elméleteknek, amelyek akkor születtek, mikor a katonáskodás a nemesség hivatása volt, nem pedig kenyérhódítás. És még valami. Ha a miniszter a szigorú tilalmat kiadta, akkor kötelessége a katonatisztek eddigi adósságainak rendezéséről gondoskodni. Mert ha a zsirók megszűnnek, az adósságok ellenben megmaradnak, — ez igen rossz következményekkel járhat azokra, akikre Schönauich atyai jóakarátát zudította.

Miniszterek bécsi útja.

A király Budapestre jön.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 4.

A politikai helyzet, dacára, hogy a kormány tagjai ma Bécsben vannak már, még mindig zavaros és homályos. Semmi pozitív hír nem érkezik, amelyből a hetek óta húzódó válság megoldásának módozatait olvashatnók ki.

Ma délután közös miniszteri tanácskozás volt, de ez csak a Romániával kötendő kereskedelmi szerződéssel foglalkozott. Holnap jelenik meg Wekerle a király előtt, akinek szava, mint ma érkezett híreink jelentik — mutatja majd meg a kibontakozás útját.

Tudósításunk itt következik:

A kormány tagjai Bécsben.

Bécsből jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök Bárzy István titkárja és Sztérenyi József államtitkár társaságában ma délután Bécsbe érkezett. Darányi miniszter tegnap este érkezett ide. Valamennyien részt vettek a ma délután tartott közös miniszteri értekezleten. Wekerle miniszterelnök holnap délelőtt járul ő felsége elé s délután 5 órakor tér haza Budapestre.

Nemi betegségeket is sokkal könnyebben kapnak olyanok, kik alkoholt fogyasztanak, mert a nemi betegségek valamennyije fertőző, ragadós betegség és a fertőző betegségeket, mivel az alkohol a szervezet ellenállását lefokozza, az alkoholisták könnyebben kapják meg; nemi betegségek szerzésére az alkohol-élvezés nagy fokban hajlamosít; az egyszer megszerzett nemi betegséget pedig alkohol hatása alatt sokkal nehezebb meggyógyítani, sőt egyik-másikat csaknem lehetetlenség kigyógyítani, sőt a meglevő baj folyton rosszabbodik, tartósabb lesz, komplikálódhatik. A nemi betegségek pedig a legkellemetlenebb és a legmakacsabb betegségek közé tartoznak, sok fájdalom és szenvedéssel járnak, sok tekintetben lemondásra kényszerítenek. Az ösmertebb csapások közül, mit következményül okozhatnak, csak kettőt említek: a gerincvelő sorvadást (tabes) és a paralyzist, agylágyulást; újabban alig van már a nemi betegségek buvárjai között nézeteltérés, hogy e két súlyos betegséget csaknem kizárólag nemi betegség okozza. Nagy része van az alkoholnak abban, hogy a nemi betegségek annyira elterjedtek: a népek széles rétegei fertőzöltek már e csunya betegségekkel, valóságos népbetegség ez ma már, így pl. Oroszországban évenként fél millió ember betegszik meg nemi betegségben, a berlini diákok csaknem 26 százaléka nemi beteg s körülbelül 150 millió márkára becsülhető Németországban azon nemzetgazdasági kár, mit a nemi betegek gyógykezelése, ápolása s az általuk abban hagyott munka kitesz.

A mai közös tanácskozás a magyar válsággal nem függ össze. A román és szerb kereskedelmi szerződésről volt szó, a magyar válság dolgában csak holnap indul meg a vég kezdete. Wekerle Sándor miniszterelnök ugyanis a holnapi délelőtt folyamán megjelenik a király előtt és jelentést tesz neki a politikai helyzetről.

Hir szerint Wekerle elő fogja adni a koalíciós pártokban és a kormány kebelében támadt nézetkülönbségeket a bankkérdést illetőleg. Jelenre fogja, hogy a kormány, mihelyt befejezte az osztrák kormányval megkezdett tárgyalásokat — be fogja adni lemondását.

A király álláspontja.

Egy a kormányhoz közel álló politikus a következőként nyilatkozott egy fővárosi esti újság tudósítója előtt:

Annyi bizonyos, hogy a magyar belpolitikai helyzet régen volt oly kuszált és bonyodalmas, mint ma. A bankkérdés ferszirozása zsákutcába juttatta a koalíciót és a kormányt is. A válság magva abban rejlik, hogy a függetlenségi párt a paktum utolsó pontjának teljesítése: az általános választói jog megvalósítása helyett az aktuális bankkérdést toltta előtérbe és ilyen módon a koalíció szekere egyszerre a kátyuba zökkent. Ilyen körülmények között a hatalom birtokosai olyan megoldási módot keresnek, mely a koalíciót ismét a paktum alapjára helyezi vissza.

Azt állítják, hogy a király azon az állásponton van, hogy minden más kérdést megelőzőleg a paktumot kell végrehajtani, vagyis meg kell csinálni az új választási törvényt. A bankkérdéssel és a katonai kérdésekkel csak az új népparlament fog majd foglalkozni. Ha pedig a két kormány az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbítására nézve nem tud megegyezni, úgy a kiegyezési törvény világos rendelkezései értelmében fenmarad a status quo.

Már most a válság valószínű lefolyása ez lesz: A Wekerle-kormány a jövő héten lemond, a király a lemondást nem fogadja el, mire a helyén maradt kormány a királyi akaratnak megfelelőleg fel fogja hívni a koalíció pártjait arra, hogy egyesüljenek ismét a paktum

végrehajtására és a választási törvény elintézésére. A bankkérdés megoldása úgy van kontemplálva, hogy az Osztrák-Magyar Bank szabadalma 1917-ig meghosszabbittatik.

Budapestben oldják meg a válságot.

A bécsi Zeits hiteles forrásból arról értesül, hogy a jelenleg Bécsben tartózkodó Wekerle miniszterelnök felhasználja ugyan jelenlegi bécsi tartózkodását és a bankügyről tanácskozni fog Bienerth báró miniszterelnökkel és Bilinszki pénzügyminiszterrel, azonban a tulajdonképeni tárgyalások a bank kérdésében csak e hó 14-e és 20-a között fognak megindulni. E hét végén Bécsben lesz Apponyi Albert gróf. Kossuth Ferencet szombatra vagy vasárnapra várják ide s akkor fognak elkövetkezni a döntő tárgyalások. Egészen bizonyos, hogy osztrák részről most is a leghatározottabban visszautasítják a kartellbank tervét s abban az esetben Wekerle miniszterelnök újabb javaslattal fog előállani, de annak épen olyan kevés kilátása van a sikerre, akár csak a kartellbank tervnek. Ilyen körülmények között feltétlenül biztos, hogy a Wekerle-kabinet a legközelebbi hetekben benyújtja lemondását, de ez csak kitérése lesz a válságnak, a megoldás ellenben Budapestben fog lefolyni.

Az uralkodó visszatért Wallseeből s az udvar már is készül a budapesti utazásra. Az eddigi diszpozíciók szerint április 24-ike után fog a király Budapestre utazni és a budai várakban egymást fogják követni a kihallgatások. Első sorban Desseswffy Aurél gróf a főrendiház és Justh Gyula a képviselőház elnöke fog meghívást kapni audienciára.

Beavatott osztrák politikai körökben mondják, hogy a korona ragaszkodik eddigi álláspontjához és azt követeli, hogy mivel a koalíciós pártokat épen úgy kötelezi a paktum, mint a koalíciós kormányt, első sorban és sürgősen meg kell valósítani a választási reformot.

Politikusok a király előtt.

Bécsből jelenti tudósítónk: A banktárgyalások előreláthatólag három napig fognak tartani és mihelyt az osztrák kormány kijelenti, hogy a kartellbankot nem fogadja el, Wekerle miniszterelnök beadja a kabinet lemondását. A

Az egyénben okozott kárral az alkohol nem elégszik meg, nem éri ezzel be, hanem kiterjed az utódokra is: szörnyű e tekintetben az alkohol bünlajstroma! és pedig nemesak az alkohol állandó használata, hanem egyszeri élvezete is már nagy károkat okozhat. Nem csoda, hogy az alkohol az egész szervezetet, minden szervet átjár s minden téren káros befolyást gyakorol, az emberi csirasejteket is befolyásolja, s ez által az utódokra kedvezőtlen behatást gyakorol; ezt laboratoriumi kísérletek is igazolják: ugyanis, ha 1 százalékos alkohol oldatba beletesszük a tengeri pióca embrióját (ébrényét), akkor az embrió fejlődése már lassabb lesz, 2 százalékos oldatban pedig az embriókból torz alakok (monstrumok) lesznek s a fejlődés nagyon gátolva lesz s 4 százalékos alkohol oldat pedig az ébrény fejlődését teljesen megátalja. Az emberi csirasejtekre nézve pedig mindegy, ha azok alkohololdatba tételnek, avagy az ember alkoholt iszik, mert így is lehetetlenség volna, hogy a midőn az alkohol a vér- s nedvkeringés útján a szervezetben mindenfelé elvitetik, a csirasejtek az alkoholtól megkíméltlenének. Számos megfigyelés bizonyítja, hogy nemesak az alkohollal való szokásos visszaélés árt, hanem egyszeri ivás és pedig nem is nagyon sok, 1—2 korsó sör, vagy néhány decibor, már az utódokra káros behatást gyakorolhat. Az alkoholisták utódai közül nagy százalék idegesség, typhochondria, elme gyengesség, epilepsiában szenved, vagy degeneráltak, hülyék s számos más elmebetegséggel megterhelve szülehetnek; Bezzola 9000 hülyének

statisztikájából kimutatta, hogy azok tulnyomó részének nemzése újév s farsangi időszakokra esik, tehát amikor Sweizban legtöbbet isznak; a régiek már nagyon jól tudták, hogy az ittasan nemzett utódok gyenge képességűek, azért ez ellen törvényeket is hoztak; Diogenes így szól egy gyöngé tanítványához: „fiatal barátom, téged is részegségében nemzett az atyád”, „a részegek iszacosokat nemzenek”, — mondja Plutarch. De nemesak a néphit, hanem a törvényhozók is ezen a véleményen voltak, s Lykurgus törvényeiben megtiltja a férjeknek, hogy a nemzés előtti napon viznél egyebet igyanak. Sőt az orvosi írók, úgy az ókorban, valamint a későbbiek is, az egész középkorban, a részegségben nemzett gyermeket gyöngének és betegeseknek tartották. Sőt még mai nap is nagyon elterjedt ez a hit a nép között. Shweizban közmondás a gyöngé elméjükre: no ez is 64-ben született, mivel 1863. mint jó bortermő esztendő általánosan ismeretes; a néptanítók megfigyelései állítják, hogy a jó bortermő éveknek megfelelő osztályok tanulói szellemileg feltűnően elmaradottak. Az alkoholnak az emberi csirasejtekre gyakorolt káros hatásának következménye egyik nem ritkán előforduló elfajulási tünet: a nőknek szoptatási képtelensége; hogy mily nagy baj, ezt könnyen elképzelhetjük, ha arra gondolunk, hogy szegény ember nem fogadhat gyermekéhez szoptatós dajkát s a mesterséges táplálást az ő csekély intelligenciájával s nagy elfoglaltsága miatt folytatni nem képes; innen a nép gyermekeinek nagy százaléku elpusztulása;

király megfogja bizni a kormányt az ügyek továbbvitelével. Őfelsége ezután a magyar politikusokat fogja audiencián fogadni. Első sorban Kossuth Ferencet hallgatja meg. Meghívást kap ezenkívül a királyhoz Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Zichy Aladár gróf, Justh Gyula, a képviselőház elnöke, Dessowffy Aurél gróf, a főrendiház elnöke és a volt szabadpárti politikusok közül Tisza István gróf, Khuen-Héderváry Károly és Lukács László.

A román kereskedelmi szerződés.

Bécsből táviratozzák: A külügyminisztériumban ma délután 3 órakor közös miniszteri értekezlet volt, amelyen részt vettek a szakreferensek és Románia képviselői is a kereskedelmi szerződés ügyében. A tárgyalásokat folytatják és a referenseknek a szükséges utasításokat megadták. A legközelebbi napokban Bukarestben folytatják a tárgyalásokat, amelyek valószínűleg hamarosan befejezést fognak nyerni. A kereskedelemügyi minisztérium képviselőjében Lers Vilmos osztálytanácsos, a földművelésügyi minisztérium képviselőjében Roth osztálytanácsos fognak Bukarestbe utazni. Az értekezlet befejezése után Wekerle miniszterelnök fél óra hosszúra tárgyalta Aerenthal báróval. A miniszterelnök holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt, akinek jelentést tesz a politikai helyzetről.

Róka József

az állami tisztviselői kör elnöke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 14.

Az állami tisztviselők aradi köre választmányának ülésén más nagyfontosságú tárgy elintézése mellett egy rendkívül szerencsés gondolat is jutott kifejezésre. A kör eddigi nagyérdemű elnöke, Kosinszky Viktor, — mint azt megirtuk — lemondott állásáról. A választmány egyhangú lelkesedéssel jelölte az elnöki székre Róka József királyi tanácsos, pénzügyigazgatót. Róka pénzügyigazgató azalatt a rövid idő alatt, mióta Aradon a polgárság teljes megelégedésére kiváló hivatali állásának teendőit ellátja, a társadalmi életben is mindenki szimpátiáját meg tudta nyerni. E lapok hasábjairól ismerte

meg a közönség azt a modern és széles látókörű gondolkodásra valló programot, mely a hatáskörébe utalt közigazgatási ágak szabad szellemű alkalmazását jelenti, de ebből tudta meg a tisztviselői kar azt is, hogy a pénzügyigazgató gyűlöljöje a hivatalos copfnak, igaz barátja a tisztviselő emberies életének, támogatója boldogulásának. Amit ígért állása elfoglalásakor, azt igyekszik megvalósítani is. Az állami tisztviselők most a maguk részére óhajtják megnyerni, mert azt hiszik, hogy azok az értékes erők és humánus érzelmek, melyek a tisztviselők sorsának további javítására szükségesek, az új elnökökben mind megtalálhatók.

A választmányi ülésen történekről a következőket jelenti tudósítónk:

Az állami tisztviselők aradi köre választmányára e hó 13-án ülést tartott, amelyen a következő határozatokat hozták:

A kör közgyűlését május hó első felében fogják megtartani. Javasolni fogja a választmány a közgyűlésnek, hogy az állami tisztviselők Országos Egyesületének és különösen annak elnöke, gróf Batthyány Tivadarnak a statusrendezés és lakbérrendezés körül kifejtett működésükért köszönetet szavazzassék, ugyiszintén Barabás Bélának az aradi lakberek megállapítása érdekében tett lépéseiért.

A létesítendő tisztviselői köz-alap érdekében intéztessék fölrát a kir. kormányhoz. Kérje fel a közgyűlés az Országos Tisztviselői Egyletet, hogy keresse meg újból a kormányt a statusrendezésnek 1910-ben való végleges befejezése, a rendszeresített állásoknak a költségvetés szentesítése és az üresedésbe jövő állásoknak 6 hét múlta után azonnal való betöltése, a nyugdíjak és azok özvegyei nyugdíjának a katonai alkalmazottakéhoz hasonlóan leendő felemelése iránt.

A Kosinszky Viktor lemondása folytán megüresedett elnöki állásra egyhangú lelkesedéssel Róka József pénzügyigazgatót jelölték s javasolni fogják a közgyűlésnek, hogy Kosinszky Viktor elévülhetlen érdemei elismerésül örökös tiszteletbeli elnökké választassék.

Az elnökséget utasította a választmány, hogy az Országos Egyesület f. hó 18-iki közgyűlésén odahasson, hogy az egyesület lapját minden tag megkapja, hogy a nyugdíjtörvény revíziója s a szolgálati pragmatika megoldása hathatósan sürgettesék. Az országos közgyűlésen a kört ifj. Schweigert Péter titkár fogja képviselni.

Utasított továbbá, hogy a tisztviselő telepre vonatkozólag kezdje meg újból a tárgyalást a vállalkozóval s annak eredményéről sürgősen tegyen jelentést. Ha Gutzjarral bármely

okból nem tudna egyezségre jutni, tegyen sürgősen lépéseket más irányban is tisztviselői családi házak építhetése érdekében. A kör tevékenységéről szóló jelentést ifj. Schweigert Péter titkár terjesztette elő.

Az ülésen résztvettek: Szél Ernő postafelügyelő, Székely Salamon, Ufferbach Jenő és Réthy Ödön tanárok, Pogonyi Nándor és Szondy György ügyész, Kohányi Róbert és Tagányi Gusztáv pü. tanácsosok, Miskovits István sőtárnok, Bary Aurél sóellenőr, Kovács Béla vámenő, Málnártz Géza postafőtiszt, id. Rétfalvy Gyula irodaigazgató, Abaffy Gyula számtanácsos, stb.

A hentesmester csalásai.

Egy évi börtönbüntetés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 14.

Egy nagystilű szélhámos állt ma vádlottként az aradi törvényszék előtt. Viselt dolgaival már többször foglalkoztunk, mert alig múlt el nap, hogy a rendőrségnél feljelentést ne tettek volna ellene.

A vádlott, Valuch János 1908. december végén Mácsán havi 5 koronáért üzlethelyiséget bérelt. Nagy cégtáblát akasztott ki, amely vastag betűvel hirdette, hogy ott lakik Valuch János mészáros és hentesmester. Ezzel kimerült egész üzleti befektetése. De miután pénzre volt szüksége, hogy a kiszemelt áldozatoknak legalább foglalót adhasson, beállított Fényes Samu dr. aradi orvoshoz és magát Merklér Gyula jómódu kurtiesi mészáros segédének adva ki, harminc koronát esalt ki tőle. Ezzel a harminc koronával kezdte meg üzleti tevékenységét. Január 22-ikén beállított ifj. Molnár József parasztagdához, akinek nagy bőbeszédűséggel elmondta, hogy több ezer korona vagyona van. A parasztagda felült a jó svádájú szélhámosnak és 20 korona előleg fejében átadta 140 koronát érő tehenét. Január 26-ikán ugyanilyen módon kiesalt Hens Mihálytól 9 hizott disznót 835 korona értékben. A következő napon pedig Simandán Györgyöt károsította meg. Az állatokat Valuch nyomban eladta és ahelyett, hogy a vételárat kifizette volna, a pénzt elmulatta. Így tett január 27-én is. A Japán-kávéházban nagy dárídót esapott. Vele mulatott Varga Erzsébet felirónő is, aki a mulatozás után arra a szomorú felfedezésre jutott, hogy a gavalérral együtt eltűnt arany nyaklánc is. Mikor a fizetésre került a sor, a főpincér, Purch Antal is keserves csalódás érte, mert fizetés helyett Valuch a legnagyobb nyugalommal így szólt a pincérhez: Aufsreiben. Ezzel azonban már csordultig telt a po-

italos embereknek különben is csekélyebb számú leszármazottjai vannak, sok gyermek pusztul el ezeknél még a szülés alatt, vagy közvetlenül a szülés után, vagy rövid idő múlva a világra jövetel után; ezen megfigyeléseket igazolják ezen kísérletek is, mit alkoholizált kutyákon, tengeri nyulakon és tengeri malacokon végeztek, ezeknek sokkal kevesebb, vagy gyengébb, satnyább ivadékaik voltak, mint a nem alkoholizált, ellenőrzésre használt állatoknak s ivadékaiknak nagy százaléka korán elpusztult. A fogak szuvasodása is egyik gyakori elfajulási tünet az italosok ivadékaiknál; a fogak rendellenessége, szuvasodásra, rothadásra, romlásra való hajlama szinte örökölhető és pedig abban a mértékben fokozódik a fogazat elfajulása, a mint a szülők mind jobban s jobban iszákossá lesznek.

Ha a fennebbieket átgondoljuk, bizony szomorú az a kép, a mi az alkoholnak a nemi életre gyakorolt hatásának a következménye; de még ennél is szomorúbb s kétszeresen szomorú a nőkre vonatkozólag, mert végeredményében a férfiakra ugyiszólván csak epizódjelentőségű, míg a nőknek egész életükre szomorú befolyást gyakorol; nagy része a nőknek italos állapotban lesz elcsábítva; jól tudják ezt a férfiak, hogy ostromukkal szemben a nők alkoholizáltak sokkal kevésbé képesek ellenállni, mint józanul s ezen megfélekedezett pillanatoknak kálváriáját aztán egész életében viselheti a nő; ily módon válik az alkohol leglueratívabb kerítőjévé a prostitúciónak; azok a rossz

emberek, akik a prostitúciót tökécsítik, jól tudják, hogy az egyszer elcsábított nőt a prostitúció karmai között megtartani legjobban alkohollal lehet, mert az egyszer elcsábított nők nagy része, tettét megbánva s az alkohollal lemondva felébredő lelkiismeretének sugallatát követve, újlag jó utra térne, de a felébredő lelkiismeret szemrehányását, intő szótát elnémitani a legjobb szer a világon az alkohol, ez nem engedi többé meg a jó lelkiismeret érvényesülését s így lesz a nő állandó rabszolgája a prostitúciónak. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy a prostitúciónak oka kizárólag csak az ivási szokások; sokféle oka van a prostitúciónak: szükség, nyomoruság, gondok, rossz nevelés és rossz környezet, rossz példák, szenvedélyes temperamentum s könnyelműség, restség s munkakerülés, mulatni vágyás, hiúság, cicomázó kedv, stb. stb., de a prostituáltaknak csaknem felét alkohol viszi a rossz utra s tulnyomó részét a lejtőn megmaradni és a lejtő legalsó fokára lesüllyeszteni, — az alkohol eszközi. Így látjuk, hogy az alkohol a sok baj és csapáson felül még az emberi intézmények legaljasabbikának nemcsak nagy részben okozója, hanem ezen felül még csaknem kizárólagos fenntartója s állandósítója, nélküle a prostitúciót tökécsíteni sokkal kevésbé jövedelmező üzlet lenne, mert alkohol nélkül az emberi szenvedélyeket, a nemi ösztönt oly nagy fokban és oly gyakran felkorbácsolni nem lehetne is ily körülmények között s ily alkalmakkor s ilyen helyeken a prostituált hölgyek-

nek kötelességök a férfiak által fizetett és még mennél többet fizetendő italból sokat meginni, jó példával előljárni, hogy így azután mennél nagyobb cehet kelljen fizetni, így némelykor egy ilyen szegény hölgy egy nap alatt akár 30 pohár sört is megiszik, mások meg borukat titokban az asztal alá öntik és poharukba vizet öntenek.

A fennebbiekből nyilvánvaló, hogy ezen egyszerűnek s ártatlannak látszó intézmény, mint az ivási szokások, ami manap még a jó társaságok érintkezési formái között nélkülözhetetlen, a házi asszony vendégszeretetét főleg ezzel akarja megmutatni, ha pálinkával, borral, stb. megkínál bennünket, maga is jó példával jár elől, — ezen egyszerű, ártatlannak és elégségs ériutkezési formának látszó ivási szokások az okozói annak, hogy az ivási szokások általánosak lehetnek és az alkohol kifejtheti azt a tömérdek kárt, bajt, szenvedést, mit az emberiségre mér, azért igazuk van Gladstone, Darwin, Cobden, A. Comte s másoknak, hogy az ivási szokások többet ártanak az emberiségnek, mint háboru, éhínség s pestis együttesen. Az u. n. mértékletességi mozgalom, t. i. azon elv, hogy mértékletesen inni szabad, nem ér semmit az alkoholizmus elleni küzdés szempontjából, ezt megmutatta az antialkoholista mozgalom története, sőt az u. n. mértékletesek ártanak legtöbbször, mert így az ivási szokások továbbra fennállanak és az emberek egyik része veleszületett utánzásai hajlamból mindig fog inni és még senkisémet látott soha és sohasem

hár. Parasztbereket becsapni nem volt nehéz dolog, de a főpincért becsapnia már nem sikerült. Valuchot Purch feljelentésére elfogták és kihallgatása során kiderült a fenti bűnlisztaja.

Ma tárgyalta az aradi törvényszék büntetőtanácsa Valuch bűnyűjét, Bittó József törvényszéki bíró elnöke alatt. A vádhatóságot Kovács József kir. ügyész képviselte. A bíróság Valuchot — aki csalásért már háromszor volt büntetve — egy évi börtönre ítélte.

Forradalom Törökországban

Gyilkolják a minisztereket.

Távirati tudósítás.

Arad, április 14.

A török hadsereg lázongásának már halottjai is vannak. Az igazságügyminisztert meggyilkolták. A helyzet nagyon komoly Konstantinápolyban, mert az ifju-törökök elvesztették lábuk alól a talajt. A reakció kártyakeverői már az uralkodó életére törnek és a török alkotmány megsemmisítését tűzve ki végcélul, lángba borítják az egész török birodalmat.

Ma érkezett híreink itt következők:

A szultán irádója.

Konstantinápolyból jelentik: A szultán első titkára a parlament előtt és a parlament terén irádét olvasott föl, amely szerint a szultán elfogadta a kormány lemondását, és az új kormány megalakítása folyik. Az ország nyugalmanak és jólétének főtartása érdekében intézkedéseket tettek. A mai mozgalomban résztvevő katonák valamennyien büntetlenek maradnak. Minthogy Törökország mohamedán birodalom, a szultán elrendelte, hogy a szeriátusi törvény rendelkezései respektáltassanak. A csapatok térjenek vissza a kaszárnyába és a lakosság a munkájához. Végül a szultán császári üdvözlését tolmácsolja. Ezt a közleményt a szultán viharos éltetésével fogadták.

Hatástalan ultimátum.

Konstantinápolyból jelentik: A hadtestparancsnok a hadügyminiszteriumban három-négy zászlóalj és 22 ágyut gyűjtött össze. Hü ma-

radt továbbá majdnem az egész lovasság, amely azonban nem teljesen megbízható. Az ultimátum, mit a hadtestparancsnok a zendülőkhez intézett, hogy adják meg magukat, hatástalan maradt, miután azok tudatában vannak erejüknek. Aggodalomra adhat okot a fokozott vallásos hangulat és ennek megnyilvánulásai a mohamedán papság és szofták körében, valamint a esőcselek részvétele a mozgalomban.

Konstantinápolyból jelentik: A külvárosokból folyton újabb csapatok csatlakoznak a fölkelőkhez. Mindenfelől és folytonosan éltetik a szultánt.

A fölkelők diktálnak.

Konstantinápolyból jelentik: Az imént neveztek ki Tevfik basa volt külügyminisztert nagyvezérré. A hadtestparancsnokot elmozdították és helyébe Juver főparancsnokot nevezték ki.

Konstantinápolyból jelentik: Tevfik basa kinevezését a zendülők nem ismerik el. Egy katona és egy pap megjelentek a Yeni Gazetta igazgatójánál és kijelentették, hogy a zendülők megbízásából azok határozatait kell közölniök a Yildizzel. Ez idő szerint tárgyalások vannak folyamatban a felkelőkkel ama személyekre nézve, akik közül a nagyvezér kinevezendő volna, vagyis ugyanolyan állapotok vannak, mint a janicsárok idejében.

Harc a csapatok közt.

Konstantinápolyból jelentik: A közölt irádé közzététele után a felkelők mindenféle üdvöveseket adtak, ami 1 1/2 óráig tartott. Mintegy 300.000 lövés történt, köztük néhány gépfegyver és ágyulövés is. Az volt az általános vélemény, hogy a fölkelők és a többi csapatok harcban állanak egymással, ami nagy izgalmat és részben pánikot okozott. A fölkelők ezután csapatokként kaszárnyáikba vonultak.

Minisztergyilkos forradalmárok

Londonból jelentik: A török kormány, úgy látszik, tudott a mohamedán unióból kiindult nagyszabású mozgalomról, de megelégedett azzal, hogy védelmi intézkedéseket tett. A tisztek figyelmeztették a legénységet, hogy készen kell állaniok arra, hogy esetleg népgyűléseket kell majd erőszakkal feloszlatniok. Mukdar pasa kiadta a parancsot, hogy szükség esetén löni is kell a szoftákra és polgárookra. Ez adta meg a végső lökést a zendülésre. A hír kaszárnyáról-kaszárnyára járt. Napfelkeltekor a katonák egy albán káplár és Kund Bodsa, a mohamedán bizottság egy tagja által vezetve,

fog senki sem látni olyan részegest, vagy nagy ivót, aki az ő italporcióját soknak tartaná s így fennmaradnak az ivási szokások az alkoholesapásokkal együtt.

Itt nem segít más, mint csak a teljes obstinencia, t. i. az alkoholtól való teljes tartózkodás és hogy ez nem utópia, megmutatják a külföldi példák: így Amerikában ma már több, mint 10 millió obstinens van, pedig az obstinens mozgalom nem régi keletű, alig 2 évtizedes; maga a szervezett antialkoholista mozgalom eszméje alig 100 éves; az első félszázadban alig történt valami, csak a második fél században kezdett a mozgalom tulajdonképpen komolyabban lábrakapni és csak az utolsó két évtizedben vet a mozgalom nagyobb hullámgyűrűket; Angliában már 7 millió ember nem iszik szeszes italt és Amerikában politikai pártok vannak, kik zászlójukra irták az obstinenciáért való küzdelmet, a szavazó polgárok a képviselőjelöltekkel megfogadtatják, hogy a parlamentben küzdeni fognak az antialkoholizmusért; Svéd-Norvégiában is már nagy eredményekkel dicsekedhetik az alkoholelleses küzdelem, minek jellemzéséül felhozom, hogy egy antialkoholista író említi, hogy amidőn Svéd-Norvégiában utazott s feleségének haja fodorítása végett a fodorító vas melegítésére spiritusra volt szüksége, erre hosszas keresés után csak a patikában tehetett szert; Skandinavia 4 millió lakosa közül 500,000 obstinens, tehát a lakosság egynegyed része.

Látjuk tehát, hogy kitartás s bizalom mel-

lett az obstinencia nem utópia! Csak akarni kell!

Azok pedig, akik az obstinenciában nem hisznek és tovább akarnak inni, legalább azt a sziveséget tegyék meg, hogy embertársukat, ha nem akar inni, nem kényszerítsék folytonos nógatásukkal; szünjön meg az ivási kényszer; ha valakiben meg van a jó szándék nem inni, erőszakkal ne kényszerítsék az ivásra, egyéni szabadságában ezen a téren se bántalmazzák s akkor legalább elérhető lesz, hogy ily szomorú s igen gyakori esettel, mint a következő, nem fog találkozni az ember: uri asszony sirva panaszolja, hogy férje az italtól beteg lett, gyakran nappal remképeket s őt üldöző s kínzó látományokat lát, melyek hatása alatt leirhatatlan szenvedései vannak; ezektől megszabadulandó végre elhatározta magát, hogy többé szeszes italt nem fog inni; igen ám, de ez nem lehet, mert, a midőn este felé hivatalából haza akar menni, utközben a „jó barátok” koresmába esalják, inni kényszerítik s így betegsége folyton rosszabbodik.

Ma már nem oly szégyen nem inni, mint ezelőtt néhány évvel; a svéd honoratorok, a stockholmi rendőrőkapitány, továbbá az amerikai milliardeurek, mint Goold, Wanderbilt, továbbá a volt köztársasági elnök, Roosevelt, alkoholmentes vendéglátásokat adnak és a német császár is kijelentette, hogy szivesen veszi, ha egészségére vízzel koccintanak.

Isafiat mecset köré gyűltek, megszállták a parlamentet és a táviróhivatalt, néhány táviróvezetőket elpusztítottak, több tisztet elfogtak és elfoglalták a hidat, melyet órákon át megszállva tartottak, hogy a csapatmozdulatokat Perából megakadályozzák. A katonák ezután két, az ifju-török bizottsághoz tartozó tisztet meggyilkoltak. Amikor Hilmi pasa tíz órakor a portán megjelent, már csak négy, a hadügyminiszteriumban állomásozó zászlóalj és valami tüzérség tartotta meg a hűséget, míg a többiek elszaladtak. Hilmi pasa nem akarta magára vonni az erőszakos beavatkozásért a felelősséget és a Yildiz-palotába ment, hogy beadja lemondását.

Három órakor Mukdar pasa egy század ulánust küldött a parlament előtti térre, de a legénység a levegőbe lőtt és kevéssel rá Marzim igazságügyminisztert, miközben Perába ment, meggyilkolták és az őt kísérő tengerészeti minisztert egy szuronydöfással megölték.

Négy órakor Izmail Komal bég képviselővel a Yildiz-palotába ment és rávenni igyekeztek a szultánt, hogy alakítson Kiamillal és Nazimmal új kabinetet, a szultán azonban ugalátszik úgy döntött, hogy Jevfik pasa legyen a nagyvezér és Ehdem pasa hadügyminiszter. A döntés csak késő este történt. Közben egyre több katonaság gyűlt a parlament köré és a szabadság éltetését lassanként ez a kiáltás: „sokáig éljen Abdul Hamid szultán” mindjobban kiszorította. Nyolc órakor több száz ember hamidie és lovasság a szultán lelkes éltetése közben átlövogott a skutarii hidon. Sztambulban sokat lövöldöztek és éjjelkor a puskatűzelés Galatába és Perába is áterjedt. A szultán a katonáknak teljes amnesztiát adott. Az áldozatok száma, úgy látszik, jelentékeny.

Londonból táviratozzák: Konstantinápolyból jelentik, hogy az egy napi forradalom áldozatainak száma sokkal nagyobb, mint hivatalosan beismerik. Harmincnál több tisztet gyilkoltak meg.

Mi a forradalom célja?

Bécsből táviratozzák: Egy Bécsben élő török diplomata ezeket mondotta: Az új kormány rövid idő alatt megalakul és valószínűleg már ma, legkésőbb holnap elfoglalja hivatalát. Én a török viszonyokat ismerem. Az én információim szerint a mozgalom nem irányul az alkotmány ellen, hanem az új török bizottság ellen.

Berlinből táviratozzák: Ide érkezett jelentések szerint a forradalomnak határozottan keresztény ellenes jellege van. Számos keresztény kereskedő elhagyta az országot.

Berlinből táviratozzák: Ide érkezett magántávirat szerint, a forradalom nagyon sok áldozatot követel. A zendülő katonák az új török tiszteteket a kaszárnyákban kivégezték.

Berlinből táviratozzák: Konstantinápolyból érkezett hírek megerősítik azt, hogy a forradalom célja a reakció visszaállítása. Azt hiszik, hogy a mozgalom mögött papok állanak Kiamil pasával szövetkezve és pedig a szultán tudtával. Abban a tanácskozásban, amelyet a nagyvezérrrel folytatott a szultán, erre célzást is tett.

A helyzet komoly, de nem veszedelemes.

Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti török konzul egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy mind eddig nem kapott hivatalos értesítést a forradalomról. Az értesülést különben is nem Konstantinápolyból, hanem közvetlenül a bécsi nagykövettől kapja. Lehet — mondotta

a konzul, — hogy a bécsi nagykövet már jobban van informálva. A konzul komolynak tartja ugyan a helyzetet, de nem végzetesnek. Azt hiszi, hogy a megoldás nem fog véresen végződni.

— Azt mondják, hogy a szultán öfelsege tudtával történnek a marcangolások.

— Erről nem tudok semmit, — válaszolt a konzul — de egyáltalában nem hiszem, hogy igaz volna.

Bécsből táviratozzák: A bécsi nagy bankok ma délelőtti kelettel jelentést kaptak Konstantinápolyból, hogy a rend helyre állott. A Bankverem a következő rövid sürgönyt kapta: Konstantinápolyban nyugalom van. A város nyugodt, nincs veszedelem. A kormány elnyomja a fellázadást.

Berlinből táviratozzák: A törökországi helyzetet itteni illetékes körök igen komolynak fogják fel. Nem tartják kizártnak, hogy a törökországi bonyodalom európai veszélylvé válhat, ha csak olyan kormány nem alakul, mely energikus kézzel megakadályozza a további zavargásokat.

Bécsből táviratozzák: Több előkelő bécsi ekszport cég táviratot kapott Konstantinápolyból, hogy a helyzetet a legkomolyabban kell megítélni.

Párisból táviratozzák: Az itteni követség még nem kaptak újabb híreket a konstantinápolyi helyzetről. A Temps jelenti, hogy a kormány nagyon meg volt lepve a váratlan eseményektől.

Az új törökök veresége.

Berlinből táviratozzák: Hír szerinti egész kétségtelen, hogy az új török uralom hosszabb időre megtört.

Londonból táviratozzák: Az új török bizottság egyelőre nyugodtan viselkedik. Sok jelből arra következtetnek, hogy csapásokat akar mérni a reakciónáriusokra.

Konstantinápolyból táviratozzák: A mai események az ifjú törökök teljes leverésével végződtek. Az Egységes Haladás című bizottság elnöke megszökött. A Tanin szerkesztője az orosz nagykövetség épületében bujkál. A szultán, mivel véres zavargásoktól félnek, kénytelen volt a nagyvezért elbocsájtani, dacára annak, hogy vonakodott ezt megtenni. A halottak száma sokkal nagyobb, mint gondolták, közöttük az igazságügyminiszter is.

Bécsből táviratozzák: A liberális unió egyik Bécsben tartózkodó előkelő tagja így nyilatkozott: Néhány hete csak, hogy az anatóliai lázadókat leverték. Bizonyos, hogy az ifjú törökök nem adják meg magukat egykönnyen, sokkal komolyabb események is következhetnek. Az ifjú török-bizottság nagyon erős. Óriási pénzüsszeg felett rendelkezik. Hogy a tegnapi vereséget jóvátegyék, a macedóniai csapatokra apelláltak, mely kész is Konstantinápolyba menni s a lázadó csapatok ellen küzdeni. A szultán élete nincs veszélyben.

Bolgár-török konfliktus.

Szófiából jelentik: A konstantinápolyi forradalmi mozgalmak itt meglepetést nem keltek. Mégis, a tegnapi pronounciáció híre itt rendkívül nagy lehangoltságot keltett. Nyomban minisztertanács volt. A kormány ki akarja használni a török bonyodalmat, hogy a függő kérdéseket megoldja, kiváltképen pedig, hogy a függetlenség elismerését meggyorsítsa. Még pedig háboru árán is. A bolgár kormány felkéri a hatalmakat, hogy Törökország megkerülésével oldják meg a függő kérdéseket; ilyenmü instrukciókat küldenek követőikhez Pétervárra és Stambulba. A kormány egyik tagja kinyilatkoztatta, hogy a függetlenségi kérdés megoldásával nem szabad napokig várni, hanem csak órákig. Nincs kizárva, hogy Bulgária a legrövidebb idő alatt elrendeli a mozgósítást.

Berlinből jelentik: A „Daily Mail“ jelenti Szófiából: A minisztertanács nem döntött a mozgósítás tárgyában. A katonai intézkedések mérve attól függ, hogy Európa a török zendüléssel szemben milyen álláspontra helyezkedik. Bulgária el van rá határozva, hogy függetlenségének a kérdését tovább nem hagyja eldöntetlenül. Bulgária valószínűleg egy a hatalmakhoz intézendő közleményben fel fogja hívni a figyelmet a törökországi állapotokra és függetlenségének elismerését Törökországra való tekintet nélkül fogja követelni.

Merénylet a szultán ellen

Konstantinápolyból táviratozzák: A lázadó katonák a tegnapi éj folyamán elvagták azokat a sürgönydrótokat és vezetőket, amelyek a szultán palotáját a hivatalokkal összekötik. Az új nagyvezér kijelentette, hogy az ő információja szerint tegnap meg akarták gyilkolni a szultánt, de a merénylettervet idejekorán megtudták.

Hol a tanársegéd?

Egy klinika szenzációja.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 14.

Rejtelmes eset foglalkoztatja már hetek óta a fővárosi orvosi köröket. Az orvosgyetem egyik klinikájáról hirtelen eltűnt a klinika első tanársegédje, aki pedig éveken keresztül a tanár protezsált kedvence volt és a kinek a közeli napok az egyetemi magántanárságot hozták volna meg.

A sokat szereplő tanársegéd egyszerre csak itt hagyta a fővárost. Külföldre utazott. Egy hírneves idegbeteg szanatóriumba költözött. Fényes garcon lakása, amely a Józsefvárosban van, már hetek óta lefüggönyözött és kérdés, hogy még valamikor visszatérhet-e?

Ugy rebesgetik az orvosi kaszinókban, hogy a klinika két alantósabb asszisztense egy szép napon megjelent a professzor előtt és statisztikai kimutatást adott át arról a tizezrekre menő kötszer — vatta, — műszerhiányról, amely egy idő óta föltűnően szaporodott.

Heteken, hónapokon át titokban folyt a kutatás. Mignem a legnagyobb meglepetésre rájöttek, hogy a tanár dédelgetett kedvence: az első tanársegéd kezén keresztül vándorolnak és tűnedeznek el a vagyont érő klinikai eszközök. Óriási kapkodás következett erre.

A statisztika az egyetemi tanács elé került. Megindult a vizsgálat, *mindenképpen megsejtették*, hogy a botrányról senkinek sem szabad szólni. És a két alantás asszisztens — más jobb orvosi felfedezés hiányában — e felfedezés alapján előlépett.

De teljesen eltussolni a botrányt nem lehetett. Az irodalmilag sokat dolgozó, tudományos felolvasásokat tartó első tanársegéd egyszerre félreállt a felolvasó asztaltól. És megindult a találgatás. Az orvosokat nem lehetett félrevezetni, úgy hogy ez a klinikai botrány ma közbeszéd tárgya a magyar orvosi körökben, amely világosságot akar — és joggal — ebbe a titokzatos ügybe, amely két alantás egyetemi orvos „statisztikája” alapján egy fiatal, törekvő tanársegéd karrierjét zuzta össze.

Az Aratok — jól tudjuk — ott fekszenek az egyetemi tanács zöld asztalán. A tanársegéd száműzetésben, a két másik „felfedező” a tanársegéd helyén van, az orvosi világot pedig botrányos hírért zaklatják, amelyek az egyetem aulájából indulnak ki és ha beigazolódna, úgy könnyen tönkretéhetik az orvosgyetem megmaradt kicsiny tekintélyét.

Az egyetemnek nagy érdeke, hogy ez a titokzatos mihamarább feltisztuljon, még mielőtt a nagyközönség elfordulna a botrány forrásaitól.

Amiről beszélnek.

*

Vörös: huszonegy.

Arad, április 14

Jogászai körökben beszélnek most erről leginkább. Először azért, mert az eset hőse maga is doctor juris, másodsor pedig azért, mert a harminkétlevelű biblia, amely miatt a dolog történt, igen népszerű aktacsomója az aradi jogi kar egy részének.

A doctor juris, akiről szó van, egy jőnevű aradi ügyvéd irodájában dolgozik. Ennek az ügyvédnek, aki maga is szívesen tanulmányozza Piatnik népszerű gyártmányait, e hó elején tárgyalása volt egyik aradmegyei járásbírósnál. A tárgyalásra helyettesét küldte ki, átadva neki 2400 koronát, ami az ügy elintézésére volt szükséges.

Az ügyvédjelölt a tárgyalás előtti délután kiutazott a helyszínre. Megszállott az ottani nagyvendéglőben és lement vacsorázni az étterembe, amely egyuttal kávéház és kocsmá is. Itt találkozott két vidéki ügyvéddel és egy közjegyzővel, akik szintén a másnapi tárgyalás miatt voltak ott. Hangos ferbli-játék mellett találta őket. Odaült melléjük és csendesen nézte a játékot. Ő maga nem igen szokott kártyázni. Erre nem tellett a fizetéséből, otthonról pedig nem igen kapott, mert meglehetősen szegény fiú. Nem is engedett eleinte az invitálásnak, csak mikor már nagyon hívták, hajlott a csábításra és elegyedett a játékba.

A kártyázásnak nagyon szomorú vége lett. Nemcsak az utiköltségét vesztette el, de annyira elfogta a benne lappangó játékszenvedély, hogy hozzányult principális bankóihoz is. Egyik száz koronást a másik után dobta az asztalra. A két-ezernégyszáz korona fogyott, egyre fogyott, végül hajnalban — ekkor lett vége a ferblinek — teljesen elolvadt.

A kétségbeesett fiatalember sápadtan, kidülledt szemekkel kelt fel a kártyaasztal mellől. Alvásról most már szó sem volt. Közeledett a reggel, amikor a tárgyalásra kellett volna monnie. Az elkeseredett ember azonban elvesztette a fejét. Nincs semmi értelme már, — gondolta magában — hogy a tárgyalásra menjen. A principális pénzét elvesztette, anélkül pedig úgy sem végezhet semmit. Kölesön kért partnerei egyikétől husz koronát és ezzel a pénzzel Aradon keresztül elutazott Budapestre.

Főnöke estére hiába várta jelöltjét. Gondolta, másnap csak megérkezik. De a doktor ur másnap sem jött. Az ügyvéd kitelefonált a járásbíróshoz, ahol a tárgyalás volt. Itt azután megtudta, hogy jelöltje nem is volt a tárgyaláson, hanem miután a pénzt kártyán elvesztette, elutazott.

Az ügyvéd erre mindenféle sürgönyözött jelöltje után. Sikerült megszerezni a fiatalember pesti címét. Írt neki egy szigorú levelet, felszólítva, hogy azonnal jöjjön le Aradra, mert különben megteszi ellene a megtorló lépéseket. A levél vége engedékenyebb hangú volt. Reméli — írta a jelöltnek, — hogy ezért a pénzért nem teszi tönkre karrierjét és igyekezni fog hibáját jóvátenni.

Az ügyvédjelölt, aki ekkor már nagyon megbánta eljárását, azonnal Aradra utazott. Korán reggel felment az irodába, ahol már szigorú arcú várta a főnöke.

— Maga szerencsétlen ember, — mondotta — hogyan engedte magát ennyire elragadtatni a kártyától?

A jelölt, talán mert nagyon jól ismerte főnökét, talán mert nem tudott mit mondani, zavarában így szólott:

— Kérem ügyvéd ur, — *vörös huszonegyvet kaptam, hát . . .*

— Akkor rendben van . . . Üljön az íróasztalhoz és készüljön a holnapi tárgyalásokra — vágott közbe félig mosolyogva, félig dühösen a principális.

Barabás az aradi ujságírókról.

✱

Barabás Béla országgyűlési képviselő ma levelet intézett *Hoványi Kornél* hírlapíró-társunkhoz, aki most megjelent könyvét, Barabásnak, mint Arad diszpolgárának ajánlotta. A levél közlését érdekesnek tartjuk azért, mert Barabás kifejezi benne az ujságírókról táplált véleményét. Mindenről és mindenkiről nyilatkozott már Barabás Béla hosszú közéleti munkássága alatt és mi mindég tisztelettel fogadjuk megnyilatkozását, annál becsesebb tehát nekünk az az elismerés, amelyet a sajtó munkásainak juttat és amelyet az alábbi levélben fejez ki:

Tisztelt Barátom!

Megkaptam a könyvét s ennek kíséretében néhány soros levelét is. A levelét elolvastam, de a könyvébe csak belefogtam. Majd apró adagonként olvasom ezt is. Ha egyszerre futnám át az egész dolgot, nem tudnám megbecsülni annak tartalmát. Pedig ez a dolgozat sokkal több, mint aminek száma van s még több mint amire igen sokan értékelik.

Aki csak arra helyez sulyt, ami abban a könyvben mondva és írva van, az alaposan téved, — mert a szerző gondolatainak meggyőző ereje, meg az élet igazsága csak a sorok közül árad felénk. Aki akarja és tudja, az meg is érti, hogy a betűk és sorok elevenségéből némán imponál a komoly bölcsesség, — a könyvnek igazi, szárnyaló erkölcsi értéke. Ilyen benyomást tett rám az „*Ő Felső és egyéb karcolatok*“ . . .

A második oldal felső sarkán olvasom, hogy a könyv nekem van ajánlva. Felelek reá, de csak olyan modorban, mint ahogy odavetik a szót, amikor valaki feláll tősztozni s így kezdi: „Uram, uram, Izé uram, szállok az urhoz!“ — Allok elébe! — mondja a megszólított.

No hát én is állok elébe. És kedves figyelmét, megnyilatkozott rokonszenvét, szellemi ajánlékát — nagyon köszönöm.

A kíséző levélbe azonban egy kis hiba esett. Azt írja: „Nem kérek, nem is fogadok el semmit.“ Hát kérem ez egy ujságírótól — nem ujság. Mert én elég régen látom Aradon az ujságíró nemzedéket küzdeni, fáradozni és sokan kerülnek, fordulnak ott Aradon, de legalább másfél évtized óta nem emlékezem reá, hogy akár egyik, akár másik ujságíró „valamit“ tőlem akár kért, akár elfogadott volna. Én kivételnek Önt sem tartottam.

En azonban kérek is és el is fogadok Öntől s, a többi ujságíróktól is — valamit. Azt az észinte, lelkes és elfogulatlan támogatást, melyet eddig is bőven élveztem az eszmék és elvek harcának névtelen fegyvereseitől.

Köszönet és üdvözet!

Budapest, 1909. ápril 13.

Dr. Barabás Béla,
orsz. képviselő.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Athletikai Klub holnap, azaz a hó 16-án a „Millenium“ sörcsarnok külön terében délután 6 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

Vigyázz a nőre!

Egy különös válópör története.

✱

Szokatlanul érdekes ügyről kaptunk jelentést Szegedről. Az eset, melynek első felvonása Szegeden játszódott le, egyik aradi szállodában nyert befejezést és a benne szereplő szerelmes pár izgató kalandjának, sorsuk tragikomikus változatainak részleteit következőképp mondja el tudósítónk:

Az egyik ismert budapesti magánkutató intézet detektívjei szenzációsan érdekes és válópörrel végződött ügyben nyomoztak nemrégiben Szegeden. A pikáns háttérű ügynek a szereplői: egy dunántúli gyógyszerész, felesége — szépséges, fiatal baba-asszony — és mivel a játékhoz mindig hárman kellene, egy fiatal, gazdag földbirtokos. Mondtuk, hogy a meglepően fordultatos ügynek válópör lett a vége, a dolog így minden apró részletével ugyis a törvényszék elé kerül, tehát a neveket sem szükséges titkolni. A gyógyszerész *Máhr József* és *Rácalmásról* való jómódu ember, a felesége négy év óta van férjnél, a földbirtokos pedig — aki minden bajnak az oka volt — *Szolcsányi Kálmán*, tolnamegyei törvényhatósági bizottsági tag, virilista.

A szökevények Szegeden.

Hogy az előzmények mik voltak, azt nem tudtuk kinyomozni, de valószínű, hogy a szerelem csinálta az egész kavargást. Annyit bizonyosan meg lehet állapítani, hogy *Szolcsányi* a szép és fiatal *Máhr Józsefnét megszöktette* az ura mellől. Hogy hol jártak, hova akartak menni, bizonytalan, de mikor a férj megbízásából a szökevény pár után nyomozni kezdtek *Szolcsányi Kálmán* a babaasszonynyal már Szegeden volt és az egyik belvárosi utcában, ismert uri családnál bérelt tiz napra szobát. A bért előre kifizette — két hétre, de rögtön föl is mondott és bejelentette, hogy a félhónapot nem várják be, mert ő itt valami közjegyzői ügyet intéz el, azután a feleségével tovább utazik.

— Ha leveleim jönnek, — mondotta egykedvűen és ravaszul, tegyék le az asztalunkra, mert napközben nem igen leszünk itthon. És átadta a névjegyét, amelyen ez a hamis név volt olvasható:

Dr. SZEKERES KÁLMÁN

királyi közjegyzőhelyettes

BRASSÓ.

Öt nap telt el és a fiatal pár — a házbeliek, persze, ifjú házásoknak nézték a szökevényeket — napközben alig volt otthon. Este jöttek, délfelé elmentek: csak egyszer történt, hogy valaki őket a színházban és egyszer a Kass-vigadó éttermében látta. A földbirtokos kitűnően játszotta a közjegyző-helyettes és valahányszor elmentek hazulról, mindig komolykodó arccal emlegette:

— Ó, ezek a hivatalos ügyek . . . telek-könyviratok . . . iktatás . . .

A pesti ur.

Az ötödik napon azután lecsapott a mézes-heteket, jobban mondva: mézes napokat élő szökevényekre a bomba. A lakásukon megjelent délben egy kifogástalan eleganciával öltözött ur, akiről az első pillanatban meg lehetett látni, hogy egyenesen Budapestről jött le Szegedre. Az a magánkutató volt, akit *Máhr József* küldött a megszökött felesége után és akinek a házbeliek gyanútlanul feleltek, mikor kérdezősködött:

— En, kérem szépen, már összejártam két nap óta az összes szállókat. Egy fiatal párt keresek, a sógoromat és a hugomat... Ugy értesültem...

— Igen, itt laknak, de most nincsenek itt-

hon. A képkiállítást nézik meg. Odamentek. De tessék helyet foglalni és várakozni rájuk.

— Ó, köszönöm, a világért sem! Majd inkább utánuk megyek a képkiállításra. De magam is idegen vagyok, kérem: vajjon hol van a tárlat?

Apróra elmagyaráztatta magának, hol van a képkiállítás, merre kell mennie, azután elbucszott, a postán táviratot adott föl a férjnek és elindult — a rendőrség felé. A kezében már ott volt az a hamis névjegy, amelyet a távozásakor ügyesen leszedett az ajtóról. A névjegy alapján — a bemutatkozás után — hamis név használata miatt tett följelentést a privátdetektív, azután bemutatta a férj meghatalmazását és rendőri segítséget kért ahhoz, hogy a szökevény fiatalasszonyt a férjéhez visszakisérjék.

Persze, a fiatal szerelmesek nem azért fiatalok és nem azért szerelmesek, hogy türelmük legyen a képkiállítást egy óra hosszat nézni: mire a pesti Sherlock Holmes egy rendőrségi emberrel a kulturpalotában megjelent, *Szolcsányi-Szekeres Kálmán* és *Máhr Józsefné* régen eltávoztak. Most azután örült hajsza keletkezett: bejárták a korszót, a nagyobb üzlethelyiségeket, a szállókat, a vendéglőket, a kávéházakat és éttermeket, közben többször voltak a szökevénypár lakásán: mind, mind hiába. A kereséssel, kutatással eltelt az egész délután.

— No, majd estére! — mondotta a pesti ur.

Este *Szolcsányi Szekeresék* még nem voltak otthon.

— Majd éjjel csak hazajönnek!

De bizony nem jöttek. Ujra fölkutatta a detektív az összes szállókat, de hiába.

— Megszöktek, — gondolta volna magában más, de a pesti ravasz ur tudta, hogy az utazókosarukat a lakásukon hagyták.

— Meg nem szöktek. De hol lehetnek?

Botrány az állomáson.

Másnap délután azután váratlanul kipattant minden, de akkor már a szereplők megszorodtak egygyel: a déli gyorsvonattal — talán a táviratot is megelőzve — megérkezett — a férj. Az étteremben megebédelt, azután magához kérte *Dávid Sándort*, a vasuti vendéglőst és közömbös kérdések után azt kutatta, hogy nem utazott-e el ma innen egy hölgy, akinek piros cseresznye-virágdisz volt a kalapján, egy urral, aki magas, impozáns termetű és vadászkabátot hord? A vendéglős, persze, nem tudott fölvilágosítást adni, mire az idegen ur elment telefonálni:

— Kérem az Európa-szállót!

— Menjen föl, kérem, *Klein* ur szobájába és mondja meg, hogy *Máhr József* kéri a telefonhoz.

Két perc sem telt el és a közelben állók ezt hallották:

— *Klein* ur! Igen, én vagyok! Hát igen: megjöttem! A vasuti étteremben. Nem baj: Megvárom.

A pesti ur már husz perc alatt ott volt és körülbelül három óra lehetett, mikor a hosszú és részletes előadását befejezte. *Máhr József* — így mondják a pincérek — látható izgatottsággal halgatott és csak ennyit mondott rekedten, akadozva:

— Hát még remélünk? De most már mindegy: ha megtalálom és visszatér hozzám, mégis megbocsátok neki . . .

Néhány perccel később berobogott az aradi motoros. *Máhr József* meg a pesti ur pusztán megszokásból is szinte öntudatlanul mentek ki a Perronra. És ekkor robbant föl a bomba: a gyorsmotor egyik fülkéjéből *Máhrné* meg a gavallér szállottak ki. A gavallér fölnyult a szép asszonyért és lesegítette a kocsilépcsőjéről a szökevényt, aki édesen kacagott valami semmisségen. *Máhr József* elsápadt, fehér lett, majd vörös és odaszólt a pesti urnak:

— Maradjon kérem!

Aztán rohant az asszonya felé. Az asszony sikoltott, a rohanó ember láttára és a sikoltás hatására egész embertömög vette már körül a férjet meg a feleségét. A motoron érkeztek és a budapesti gyorsvonatra folszállók között nagy volt a riadalom.

Kinos és botrányos jelenetnek látszott a dolog, amelynek az előzményeit mindenki rögtön megértette, — de nagyobb és zajos bot-

rány nem lett. Mindössze jannyi történt, hogy Szolcsányi-Szekeres Kálmán a tömegben elüti és fölugrott az induló pesti gyorsvonatra, a férj meg a feleség pedig kocsiáru ülték és behajtottak a Tisza-szállóhoz. Hogy ott, abban az emeleti szobában, amelyet a számukra nyitottak, mi történt: senki sem tudja. De tény, hogy Máhrné még aznap este elhozatta a holmiját a régi lakásáról és elutazott, a férj pedig még Szegedről irt az ügyvédjének, hogy indítsa meg a válópárt a babaasszony ellen.

Az aradi kirándulás.

Az utóháag? A motoros kocsiában azon a délutánon maradt egy sárga bőrtáska, amelyért nem fog jelentkezni a gazdája. El fogják hát árverezni az ACSEV aradi állomásán.

Mint utóbb kiderült, a szerelmesek az alatt az idő alatt, amíg Szegeden lázasan keresték őket, egy aradi szállóban szórakoztak. Atrándultak Aradra, ahol nagyobb biztonságban érezték magukat, mint Szegeden. Az volt a terük, hogy még aznap átköltöznek Aradra, de ebben megakadályozta őket a férj.

Hirschl nem vivott amerikai párbajt.

A Zauer-család nyilatkozata.

Távirati tudósítás.

Arad, április 14.

A szerencsétlen véget ért Hirschl Nándor öngyilkossága ügyében a nyomozás adatai — mint fővárosi tudósítónk jelenti — most már csaknem teljesen valószínűvé teszik, hogy a fiatal ember nem amerikai párbaj áldozata. A budapesti rendőrfőkapitány árt a panaszosai rendőrséghez, közölje vele, milyen adatok valószínűsítik az amerikai párbajt. Hirschl állítólag egy apolysági sari leánynak is irt levelet, amely világhírességet vehet az ügyre. A rendőrség ezt a leányt is ki fogja hallgatni. Hirschl levelet irt még egyik nagybátyjának, Hirschl Mátyásnak, a cég főnökének. Sejtik, hogy annak a levélnek a tartalmából világos képet lehet alkotni a szomorú ügyben. Hír szerint nemcsak a reménytelen szerelem, de más ok is volt arra, hogy Hirschl a halálba üldözze.

Zauer Sándorné, aki rekona, Wertheimer Jenő lakásán Budapesten tartózkodik, egy hírlapíró előtt így nyilatkozott: Nevetnem kellene, ha alapjában véve nem volna az ügy olyan szomorú. Könnyelműen meghurcolták a nevemet. Semmi közöm nem volt az elhunyt-hoz, akit leánykoromban nem is ismertem. Másfél évvel ezelőtt került hozzánk, de nem sokára felmondtak neki és három hónap múlva távozott tőlünk. Nem is kell mondanom, hogy nem utána jöttem. Amerikai párbajról szó sem lehet. Engem alig ismert az elhunyt, mindössze 2-3-szor beszéltem vele, Hirschl exaltált ifju volt, valószínűleg széppé akarta tenni öngyilkosságát, azért irta, hogy amerikai párbaj áldozata.

MULATSÁGOK.

(=) Meghívó az aradi román nőgyűlés által 1909. évi április hó 18-án a Fehér Kereszt szálló nagytermében rendezendő Etnografiai estélyre, amelyen Bredicean Tiberius dr. zenei költeménye után, az összes románlakta vidékekről táncok és dalok adatként elő, — az illető vidékek viseletében. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj 10., 8., 6., 5 és 4 korona. Műsor: 1. Preludium. 2. Hora. 3. Lugošana. 4. Ardeleana és Hácegon. 5. Pe picior. 6. Invirtita. 7. Erdélyi és bánáti népdalok. 8. Batuta Koluserul. Mind katonazene kísérettel.

(=) Felülfizetések a magántisztviselők mulatságán. Az aradi magántisztviselők március hó 13-iki mulatságán a következők fizettek felül: Gyoroki Andrénny Károly, felsőalmási Fábri Sándor dr. és Neuman testvérek 50—50 korona, Bódy Bódog, Bloch H., Keller Iván, végvári Neuman

Dániel, Rónai A. János, Tenner Lajos 20—20 korona, Aradi villanyossági r. t. 12 korona, Fuchs Ignátz, Hebs Béla, Kneffel Lajos, Papirgyár, Steiner Ferenc, Tagányi Sándor dr. 10—10 korona, Bak Sándor, Herbstein Mór, ifj. Szalay Károly dr. 5—5 korona, Schwarz János 4 korona, Hoffmann Miksa és Nádor Lajos 3 korona, Galli Ferencné, Schwarz Pál, Vas Sándor és Wolf Gusztáv 2—2 korona, N. N. 1-37 kor., Sonn Adolf 1 kor., N. N. 1 korona. Amely felülfizetésekért halás köszönetét fejezi ki a vígalmi bizottság.

Hangulat a t. közgyűlésen.

★

I. A félreértett lobogó.

Nehezen szokik meg valamit a nép. Már több két esztendejénél, hogy a közgyűlési napokon a városházára kitűzik a nemzeti lobogót s még mindig tévedésekre ad alkalmat. Ilyen tévedés esett meg ma, a közgyűlésre menő városatyák között.

— Mi az? Nemzeti lobogó a városházán?

— Valami nemzeti ünnep. Április tizenegy. A Bánffy-ünnep.

— Bocsnát: ma tizennégy van.

— Igen, de április tizenegyediké husvóra esett. Akkor nem lehetett a hivatalokat becsukni, mert ugyis csukva voltak.

— Szóval: áthelyezték április tizenegyét április tizennégyre.

— Hogyne! Ha március tizenötödikét át lehetett helyezni április tizenegyre, akkor ezt is lehet.

Akkorra egy harmadik városképviselő is bekeveredett a vitába.

— Szamarak vagytok. Megkérdézhették volna Wallfisch Ármint: ma van a debreceni függetlenségi nyilatkozat évfordulója. Hát azért van a lobogó.

— Persze... Ne az szép, hogy Arad ezt megüli. Talán egyedül az országban.

— Egyedül. Még Nagy Gyurka, a székely képviselő is megfélekedett róla. Pedig erre a napra tüzte ki a magyar köztársaság színehozatalt. Dehát megfélekedett...

— Derék, igazán derék. Erről ismerem rá a vértanuk városára...

Hanem a lelkesedés minden alap nélkül való volt. A pirosféhérzöld lobogó nem a debreceni trónfosztásnak, hanem a városi közgyűlésnek szült. Ott pedig egyéb ünnepies alig történt, mint hogy új meg új „előre nem látott” kiadást szavaztak meg. S a diskurzust folytatták.

— Be jó volt hatvan esztendő előtt a Habsburg-háznak! Azt Debrecenben csak egy koronától fosztották meg. Minket, hatvan év után, pár százezertől...

II. Egy nevezetes szakáll.

A közgyűlés egy másik érdekessége volt: egy szakáll. Kohn S. N. szakáll. Ez a férfiúi szórdisz, amely hosszú időn át hollófeketén dacolt a sorssal, egyszerre galambószon nyilatkozott meg a külvilág előtt.

— Látod, Számi, — mondja Sarlot főkapitány, — hogy szebb így öregnek lenni.

— Más van a dologban — magyarázza Múlek Lajos. — Eddig fiatalította magát s nem sajnált erre se költséget, se fáradságot. Bizonyosan volt haszna belőle. Most azonban azt tapasztalta, hogy kár érte. Nincs semmi, ami behozná az ifjítás költségeit...

Amire azután szomorúan bólingattak azok a körülállók, akik szintén fehér szakállat viselnek s akik, úgy látszik, tudják, mi jár vele.

III. A pércsi pap.

Nem hogy vita, de fölszólalás is alig volt. Mindössze Mittner József szolt azért, hogy a gáji római katolikusok papja, a szimpatikus Szikra Lénárd a drágasági pótlékot megkapja. A fölszólalásába ezt a titokzatos kitélt ékelte be:

— Nem akarom, hogy úgy fizessük mi is a papunkat, mint a pércsiek...

A közgyűlés ettől féltében megszavazta a drágasági pótlékot. A közgyűlés után megkérdezte valaki Mittnert:

— Mi történt azzal a pércsi pappal?

— Hát az úgy volt, hogy a pércsiek folyton papot kértek a szuperintendenstől, de sohase fizették. Így azután a papok sorba otthagyták őket s végül a szuperintendens kimondta, hogy nem ad nekik papot. A pércsiek úgy tettek, hogy minden vasárnap más-más egyház-tag tartsa a prédikációt. A sor azonban egyszer egy szemérmetes gazdára esett, aki semmiképp nem akart a szószékre menni. Kiöltöztette hát maga helyett a bérését, egy kiszolgált huszárt. A bérés rákezdi: „Hiveim!” Aztán megakad. Majd folytatja: „Bizony mondom tinéktek...” Ujra szünet. „És mondani is fogom néktek...” Megint berekedt. Az első sorban levő bíró fölkiált: „De hát folytatd fiam, mert nem győzzük estvélig várni a szót!” Erre a bérés dühösen kifakad: „Bizony mondok néktek, hogy huncutok vagytok ti pércsiek. Mert ha nem volnátok huncutok, akkor fizetnétek a papotokat!”

Hát azóta, — fejezte be Mittner, — schol se fizetik olyan rendesen a papot, mint Pércsen.

IV. Mi van meg a kulturpalotához?

És miután benn voltak az adomázó kedvben, a kulturpalota ügyére is alkalmazott valaki egy viceet. A kulturpalota költségeinek fedezeténél Lőcs Rezső tanácsos csupa olyan tételt sorozott elő, ami majd meglesz. A huszezer korona, a mit Aradmegye megszavaz, az évi kétezer korona, a mit a hangverseny terem béréből be foguak venni, az az összeg, a melyet a negyvennyolcas muzeum mostani helyiségének béréből fognak amortizálni, a honvéd-segélyző-alap, a melyet akkor kapnak meg, ha Aradon egy öreg honvéd se lesz... Szóval csupa jövőre építés.

— Körülbelül annyi van nekünk a kulturpalotához, — mondta az adomás ur, — mint az abonyi regálésnak a lánya hozományához. A vőlegénynek folyton azt mondta: „A lányommal tizezer forint hozományt adok... a fele már meg is van.” Esküvő után azonban nem fizetett egy krajcárt se, hanem azt mondta, hogy adós marad vele. A vőrárohant: „De hiszen maga azt mondta, hogy a fele megvan a hozománynak! Legalább azt a felét adja ide!” „Fiam, — mondta higgadtan az após, — ép az a fele volt meg, a melylyel adós akartam maradni.”

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Tancos huzárok, operett. Komlóssy Emma felléptével. (C bérlet.)
Péntek: Hivatalnok urak, színmű. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Szombat: Hivatalnok urak, színmű. (C bérlet.)

* Az Uránia új műsora. Az ünnepi műsor fényes sikere ismétlődik meg az Uránia színház új műsoránál is, melyet csütörtökön mutatnak be a publikumának. Kilenc válogatott számból áll ez a műsor, melyen Pierre Webernek, A titok világhírű szerzőjének is szerepel a Félélem című drámája, melyet az Odeon-színház tagjai játszottak el. Szenzáció számba fog menni ennek a drámának bemutatója, melynek sikerét legjobban igazolja, hogy Párisban eddig ötszázszor adták elő. Az új műsor kiemelkedőbb számai még a Halászat Svédországban és a kínai porcellángyártás természet után készült mozgófényképei. Az Uránia új műsora minden tekintetben megérdemli a legnagyobb érdeklődést.

HIREK.

Kossuth Ferenc — Arad diszpolgára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, Április 14

Arad város törvényhatósági bizottsága ma egyhangú lelkesedéssel választotta diszpolgárává Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert, az országos függetlenségi párt elnökét. Az Aradi Közlöny hasábjain felvetett eszme a közönség legszélesebb rétegeiben találkozott szimpátiával és a törvényhatóság a Kossuth-szobor bizottság indítványának határozattá emelésével csak az egész város közönségének akaratát juttatta kifejezésre, amely megakarja hálálni Kossuth Ferencnek mindazt, amit nemzetéért és Arad városáért cselekedett. Kádas Kálmán főjegyző ismertette a lapunk vasárnapi számában teljes terjedelmében közölt indítványt, melynek elhangzása után zajos éljenzés jelezte, hogy a törvényhatósági bizottság annak minden mondatával egyetért és hazafias lelkesedéssel mondja ki, hogy Kossuth Ferencnek nyújtja azt a legmagasabb kitüntetést, melyet a törvényhatóság polgárnak nyújthat. A tanács javaslatára elhatározta a közgyűlés azt is, hogy küldöttség útján nyújtja át Kossuth Ferencnek a diszpolgárrá történő megválasztásáról szóló díszes okmányt és a küldöttség vezetésére kiküldötte Varjassy Lajos polgármestert, tagjaiul pedig megválasztotta: Müller Károly, Barabás Béla, Nagy Sándor dr., Steigerwald Alajos, Mülek Lajos dr. és Kristyórá János törvényhatósági bizottsági tagokat.

Szudy Alemer törvényhatósági bizottsági tag indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a polgármester útján táviratilag értesíti Kossuth Ferencet diszpolgárrá történt megválasztásáról.

Varjassy polgármester a következő táviratban tett eleget a közgyűlés határozatának:

Nagyméltóságú Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter urnak.

Arad város törvényhatósága ma Nagyméltóságodat egyhangú lelkesedéssel diszpolgárává választotta. Midőn ezt hazafias örömmel hozom tudomására, maradtam Nagyméltóságodnak kész szolgálója.

Varjassy Lajos.

Arad szab. kir. város polgármestere.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 15-én az időjárás: enyhe, elvéve csapadék.

— Prohászka püspök Aradon. Ma este 7 órakor a gyorsvonattal érkezett Aradra Prohászka püspök, akit nagyobb küldöttség fogadott. Ott voltak Lakatos Ottó minorita tart. főnök, Fehér Aladár házfőnök, Kubieza Viktor hitoktató, Lőcs Rezső, Gutzjahr Mihály, Róka József, Nagy Orbán dr., Mülek Lajos dr., Hoffmann Antal, Bajthay Mihály, Buja Sándor stb. A püspök hálással vette a meleg fogadtatást és örömeinek adott kifejezést, hogy újból Aradvárosába jöhetett, mert tudja, hogy jó helyre jött. A püspök a minorita rendház vendége. Hosszu kocsisor kísérte be a lakására a püspököt, ahol a küldöttség újból üdvözölte, mire Prohászka dr. a fáradságai kipihenésére visszavonult.

— Nádai Ferenc meghalt. Budapesti tudósítónk telefonálja, hogy Nádai Ferenc, a Nemzeti Színház kitűnő művésze ma délután egy órakor meghalt. Halála hírére a Nemzeti Színház ormára kitűzték a gyászlobogót.

Nádai Ferenc szül. Budapesten 1840. márc. 18. Fia volt az elhalt Ujhelyi Nauratyill József kuriai főlevéltárnoknak. Középiskolai tanulmányait a fővárosban végezte s ugyanitt lépett először színpadra 1862-ben a budai népszínházban, mint énekes Don Juan Leporello-jában. A fiatal tehetséges művészt azonban már a következő esztendőben: 1863. jun. 14-én a nemzeti színházhoz szerződették, melynek azóta állandóan tagja. Legkiválóbb szerepei: Márki a Misantropból; Mortimére az Agglegények-ből; Benedek a Sok hibó semmiért-ből; Krisztyán az Arany ember-ből; De Ryons a Nők barátja-ból, azután a Párisi-ban, a Válás utánban, a Vadorzók-ban, a Pont Biquet család-ban. Csiky összes darabjaiban játszott és maradandó becsü alakításokat teremtett. Mint színműfordító is előkelő nevet vívott ki magának. 1888-ban ünnepelte meg 25 éves jubileumát.

— A katonatiszti adósságok ellen. Bécsből táviratozzák, hogy a hadügyminisztérium ma fontos rendeletet hozott ki a katonatisztek meggondolatlan adósságcsinálásának meggátolására. A rendelet megtiltja az összes tiszteknek, hogy bajtársaikért kezességet vállaljanak, ha csak felettes hatóságuktól erre írásbeli engedélyt nem kérnek és kapnak. A rendelet felhívja a parancsnokságokat, hogy katonatiszteknek ilyen kérelmét a legalapabbban vizsgálják meg és az engedélyt csak ott adják meg, ahol okvetlenül szükséges. A rendelet be nem tartása szigorú büntetéssel jár és esetleg a szolgálatból való azonnali elbocsátást vonja maga után.

— Házasság. Gál Lipót, a Hirschl Dávid, és fiai facseti bor és szesznagykereskedő cég beltagja ma délelőtt esküdt örök hűséget Klein Sári kisasszonynak, özv Klein Lipótné urnő bájos leányának. A fiatal párt Vágvölgyi Lajos dr. megindító, szép beszéd kíséretében adta össze. Az esküvő szük családi körben folyt le.

— Fegyelmi vizsgálat a makói rendőrkapitány ellen. Makóról jelentik: Makó város képviselőtestülete tegnapi közgyűlésén Rankl József városi képviselő indítványt nyújtott be az iránt, hogy Rákossy Gyula rendőrkapitányt „szigorú eljárása miatt” függeszse fel a város állásától és indítson ellene fegyelmi vizsgálatot. Az állandó választmány az indítvány mellőzését javasolta, a közgyűlés azonban a rendőrkapitány ellen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot. A felfüggesztési indítványt mellőzte a közgyűlés, mert a felfüggesztéssel csak egy kapitány maradt volna Makón és helyettesítésre pedig a városnak nincs pénze.

— Újtörvényjavaslatok. A kereskedelemügyi minisztériumban, — mint budapesti tudósítónk jelenti — több törvényjavaslatlal készültek el. Így elkészült a vasárnapi munkaszünetről, a tisztességtelen versenyről, a szabaddalmi és munkás baleset biztosításról szóló törvényjavaslat és nemsokára készen lesz az ipartörvény tervezet is. A közutakról szóló törvényjavaslat most van munka alatt.

— Aradi diákok sikere Londonban. A tavalyi londoni magyar kiállításra az aradi főreáliskola tanulói egy albumban több rajzot és festményt küldtek. A kiállítás zsürije Apponyi Albert gróf kultuszminiszter útján most elismerő oklevelet küldött az aradi főreáliskolának a művészi kivitelű rajzok és festmények jutalmazására. A kiállított műveket a minisztérium visszatartotta az Országos tanszer-muzeum részére.

— Aki nem köszön a főispánnak. Olvasóink előtt emlékeztet az a fegyelmi ügy, melyet Glac Antal biharmegyei főispán Szunyogh István vármegyei tb. aljegyző ellen indított, mert vele szemben tiszteletlenül viselkedett; a megyeháza folyosóján őt nem köszöntötte. Hosszan húzódott a fegyelmi ügy, mert a fegyelmi választmány elnöke éppen Glac Antal és ezért elnök delegálása végett a belügyminiszterhez fordultak. Most érkezett vissza a belügyminiszter leirata, amelyben közli a vármegye törvényhatóságával, hogyha a főispán érdekelt félnek tekinti magát, elnököljön a fegyelmi választmány ez ülésén az alispán. A leirat folytán — mint tudósítónk jelenti — a fegyelmi választmány tegnap délelőtt mindjárt össze is ült, hogy határozzon Szunyogh István ügyében. Az ülésen Miskolczy Ferenc dr. alispán elnökölt. Mint ismeretes, Wallner Ödön főügyész indítványa az volt, hogy miután Szunyogh István tényleg fegyelmi vétséget követett el, amiért hivatali legfőbb előjárójával szemben tiszteletlenül viselkedett, pénzbüntetésre ítélandó. A főügyész kiemelte, hogy a hivatalos helyiségben elkövetett sértés súlyosabb jellegű és ezért a maximális pénzbüntetés, kétszáz korona rovandó ki. A fegyelmi választmány azonban eltért az indítványtól. Megállapodtak ugyanis abban, hogy egyformán sértést követ el az a tisztviselő, aki hivatali előjáróját nem köszönti, tekintet nélkül arra, hogy ez hol történik. Ennélfogva a választmány súlyosabb körülmény fennforgását nem látta és így azt határozta el, hogy a pénzbüntetést elejti és Szunyogh Istvánt dorgálásra itéli.

— A körjegyzők Kossuthnál. Budapesti tudósítónk telefonálja: A körjegyzők tisztelegtek ma küldöttségileg Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél, akinek megköszönték, hogy a féláru vasúti jegy kedvezményét rájuk is kiterjesztette.

— A szökevény milliomos leány házassága. Mai számunkban megemlékeztünk arról a lipótvárosi eseményről, amelyről az egész főváros beszél. Egy leányszöktetésről van szó, amely — mint budapesti tudósítónk jelenti, — ma házassággal nyert befejezést. A budapesti V-ik kerületi anyakönyvi hivatal előtt ma délelőtt 10 órakor kötöttek házasságot, hatvani Deutsch Lily és tószegi Freund Imre, a szenzáció szereplői. Innen a Dohány-utcai zsinagógába ment az új pár, ahol a házasságot egyházilag is megáldották. A fiatal asszony a főváros egyik leggazdagabb leánya volt. Hétfőn Deutsch Lily megjelent tószegi Freund Imre karján mélyen lefátyolozva, Szécsi Pál bankigazgató Tükör-utca 4. szám alatti lakásán. Szécsi sógora Freund Imrének és így szívesen látta magánál a megszökött milliomos leányt. A fővárosban nemsokára az a hír terjedt el, hogy a szerelmesek megszöktek. Ma azután megtörtént a házasságkötés, amelyen Szécsi Pál és Weil János voltak a tanúk. Az anyakönyvi hivatalból a 346-os számú automobilon a Dohány-utcai templomba mentek, ahol az egyház szertartásai szerint is megáldották frigyüket. A leány rokonai nem vettek részt a házasságkötés aktusánál.

— A menyasszony ablaka alatt. Verseci tudósítónk írja: Egy titokzatos oku öngyilkossági kísérlet hozta szombaton izgalomba a közönséget. A Verseci Előleg és Hitelegylet pénztárosa, Saskói Béla, egy városszerte ismert és kedvelt fiatalember, menyasszonyának ablaka alatt, zsebkésével mellbe szúrta magát. A szerencsétlen sorsu vőlegényt a mentők részítették első segélyben: sebe súlyos, de nem életveszélyes.

— **Feloszlott községi képviselőtestület.** Két temesmegyei község képviselőtestületét oszlatta fel a napokban **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter: **Hosszuszó** és **Kustély** községeket. **Kustély** községet illetőleg a belügyminiszter döntését a képviselőtestületnek az a magatartása provokálta, amellyel a vármegye törvényhatóságának a községi pénzek elhelyezésére vonatkozó határozatával szemben viselkedett. A képviselőtestület ugyanis nem respektálva a közgyűlés határozatát, vonakodott a község pénzét a **Luceafaral** című román pénzügytörvényből kivenni. A község ügyeinek ideiglenes vezetésével az alispán — a közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében — **Duptza Ferenc** aljegyzőt bízta meg. **Hosszuszó** község képviselőtestületének feloszlata azért történt, mivel a képviselőtestület nem hajtotta végre a vármegye törvényhatósági bizottságának a községi iskola létesítését, felépítését illetőleg hozott határozatát. A község ügyeit ideiglenesen **Kórossy György** aljegyző vezeti.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Aradváros törvényhatósági bizottsága ma délután **Károlyi Gyula** gróf főispán elnöklésével rendes havi közgyűlést tartotta meg, amelyen vita nélkül emelte határozattá a tanács javaslatait. Aradot e szerint a városok kongresszusán **Varjassy Lajos** polgármester, **Müller Károly**, **Barabás Béla** dr. és **Nagy Sándor** dr. fogják képviselni. Felir a közgyűlés a kultuszminiszterhez a városi ovodák államosítását kérve és elhatározta a közgyűlés, hogy a kulturpalota részletes terveinek elkészítésével **Szántay Lajos** műépítész bízta meg s ha a miniszter jóváhagyta azokat, azonnal megkezdik az építést. **Szikra Lénárd** gáji római katolikus lelkésznek méltányosságából a közgyűlés 15 százalékos drágasági pótlékot szavazott meg. **Szudy Elemér** indítványára a közgyűlés utasította a tanácsot, hogy gondoskodjék a tisztviselők előléptetésénél mutatózó anomáliák megszüntetéséről és erről a legközelebbi közgyűlésnek tegyen jelentést.

— **Drága pásztoróra.** Az öreg emberekre kezd veszedelmessé válni az aradi föld. Néhány héten belül több ízben meg kellett emlékeznünk olyan esetekről, melyeknek szenvedő hőse egy éltebb férfi volt, a kit szíve választotta a pásztorórán megfosztott kisebb-nagyobb pénzösszegektől. Tegnap éjjel megisméltődött az eset. Éjjel egy órakor állított be **Sczepkovszky Teofil** rendőrhadnagy, ügyeletes rendőrtiszthez **D. A.** éltebb szénakereskedő és feljelentést tett egy **Ida** nevű leány ellen, aki a **Páska**-szállóban ellopta 250 korona pénzét. A rendőrhadnagy az ügyeletes detektívet azonnal kiküldte nyomozásra, aki egy órán belül megállapította, hogy a tolvaj nőt **Szkerán Illésné** született **Bozgan** Idának hívják és hogy még este fél tíz órakor elutazott **Sporea** Illés foglalkozás nélküli zenészszel Budapest felé. **Sczepkovszky** telefon útján értesítette a fővárosi rendőrséget a szökevényről és ma délután már sürgönyileg tudatta a fővárosi rendőrség, hogy a szökevényeket letartóztatta. Az aradi ügyészség kiadta ellenük az elfogató parancsot és Aradra hozatja.

— **Rejtélyes holttest.** Mint **Máriaradnáról** jelentik, **Barackán** tegnap este a Marosból hiányosan öltözött női holttestet fogtak ki. A holttesten levő ruhadarabok sejtetni engedik, hogy a halott az alsóbb osztályból való s mintegy 35—40 éves lehet s hogy a tetem körülbelül három hete van a vízben. Az a gyanusnak látszó körülmény, hogy a hulla nyakán zsinag volt megerősítve, készítette a radnai rendőrséget és az aradi ügyészséget erélyesebb nyomozásra annak megállapítása végett, nem forog-e fenn valami bűntény, melynek a szerencsétlen nő áldozata lett.

— **A híres gyémántcsaló letartóztatása.** A híres gyémántcsalót, **Lemoirt** ma délután **Párisban** letartóztatták.

— **A vesztőhelyért.** **Marianne** és **Bandi** 160 kor-t az aradi vesztőhely megváltására kiadóhivatalunkhoz küldöttek.

— **Félezer tífuszbeteg.** Tatabányán, az ország egyik legnagyobb és legvirágzóbb bányatelepén két hét óta pusztító tífuszjárvány dühög. Ma már alig van a helységben család, a melynek halottja vagy betege ne volna. Tegnap a **félvezret haladta meg a járványos betegek száma és a lakosság körében valóságos pánik uralkodik.** Nem esznek, nem isznak, nehogy őket is megfertőzze a rémes betegség. Az emberek nem mernek kezét fogni egymással, félnek leülni a székre, lefeküdni az ágyba vagy hozzányulni az ajtókilineshez, mert attól rettegnek, hogy nyomában ők is szerencsétlen embertársaik sorsára jutnak, a kik most élet-halál között fekszenek a kórházban, vagy már a földben alusszák örök álmukat. A hatóságok eleinte el akarták titkolni a rettenetes veszedelmet, hogy a népet megkímélik a felesleges izgalomtól. De ez az óvatosság még hozzájárult a pusztító járvány terjedéséhez. Természetes, hogy a tífusz csaknem kivétel nélkül a szegény bányász népsorából szedi áldozatait. Azonban akad a módosabbak közül is akárhány, a kin konstataáltak a tífuszt, ezek között van a Magyar Általános Köszénbánya Részvénytársaság főorvosa, **Szabó Ignác** dr. is. A múlt hét végén pedig az egyik tanító feleségét temették el. Alig husz esztendő, fiatal asszony volt és mindössze pár hete házasságban. A hatóságok lezárták az összes kutakat és vízvezetéseket, mert az a gyanu, hogy a víz van megfertőzve. E mellett szól az a gyanu is, hogy a bányában lévő vizet, a mely tele van mindenféle piszokkal, miután a tartályba sziszivattyúzták, a vízvezetékbe kerül. Tegnap újra kiszállt a pusztulás helyén a hatóság, köztük a komárommegyei tiszti főorvos, a főváros egy tiszti orvosa, egy katonai törzsorvos, továbbá a tatabányai főszolgabíró. Az iskolákat bezárták és kórházakká alakították át, s nehogy a tanítások a járvány ideje alatt fönnakadást szenvedjenek, az iskolák céljára fabarakokat építenek. A köszénbányatársaság négy orvosa természetesen nem bírja a rengeteg munkát és ezért szombaton a fővárosból, Tatabányáról és Komáromból még tizenöt orvost rendeltek le.

— **Gyilkosság a táncnál.** **Kistopolovec**ről jelentik, hogy **Adamovec Szandu** ottani lakos régi barátját, **Czenge Pétert**, tegnap délután karóval úgy fejbe ütötte, hogy az a szenvedett súlyos sérülés következtében még az éjjel meghalt. A királyi ügyészség azonnal megtette a szükséges lépéseket, melyekre azonban már nem volt szükség, mert **Adamovec Szandu** még ma reggel kilenc órakor jelentkezett **Fehér Antal** központi vizsgálóbírónál, kinek előadta, hogy húsvét hétfőjén, lakóhelyéről, **Bakovicáról**, **Gergina Jezin** nevű barátjával **Kistopolovec**re ment, hogy a táncban résztvegyen. Estefelé a barátja összetűzött egy **topoloveci** emberrel, akit ő nem is ismer, mire az idegen a botjával fejbe ütötte barátját és reá is támadt, erre aztán ő is feléje sujtott egy karóval. Később hallotta, hogy az illető meghalt, amiért is egyenesen a temesvári vizsgálóbíróhoz jött jelentkezni. A bűnös legény **Szuló Dezső** dr. ügyvédet bízta meg a védelmével, kinek képviselőletében **Schulhof Károly** ügyvédjelölt jelent meg a nyomozást és vizsgálatot bevezető mai kihallgatáson. A vizsgálóbíró a kihallgatás után a tettest letartóztatta és vizsgálati fogdába helyezte.

— **A Gambrinus éttermében** állandóan mozgófénykép. Minden vasárnap délután félöt órakor gyermekelődadás. Tisztelettel **Kánya Géza**. 1567

— **Szőlőkar.** Ménésről szomorú hír érkezik a szőlő állapotáról. Amint onnan jelentik, a ménés-magyarádi borvidéken a szőlővesszők és a rügyek általában rosszul teleltek. A baj tulajdonképpen már a múlt ősszel kezdődött, mert a vesszők nagy része nem érett be, s az ilyen vesszők a télen elfagytak, sőt már a novemberi fagy is sok kárt tett. Ennek következtében ez évben csak gyöngé, közepes termésre lehet kilátás.

— **Tulzsufolt raktár** miatt minden a raktáron levő összes ékszeremet, arany és ezüst, valamint acél különlegességi férfi és női óráimat, láncok, gyűrűk, karperecek, valamint óriási valódi ezüst áru raktáromat u. m. tálcák, kosarak és sok száz más darabok, nemkülönbön — elsőrangú nehéz tűzi ezüstölt „**Chinai ezüst**“ áruimat beszerzési áron árusítom. A n. é. közönség szives látogatásáért esd **Weinberger Ferenc** Arad, **Andrássy-tér 20.** 1445

— **Hölgyek** mosakodás után, urak borotválkozás után arcboríték üdéntartása miatt használják **Kárpáti János** aradi gyógyszerész **Benzoé tejcrémét.** Ara 1 korona. 893

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — 1 üveg likör aroma **Vojtek és Weisznl.** 171

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

SPORT.

+ **Mezei futóverseny.** Rendkívül érdekesítő sport élvezetben lesz része városunk közönségének e hó 25-én az **Aradi Athletikai Klub** sporttelepén. E napon rendezik meg ugyanis a klub délmagyarországi 8 kilométeres mezei futó bajnokságát. Az árkon, bokron, vizen, akadályokon keresztül vezetendő futásban előreláthatólag résztvesz egy-egy öt-öt tagból álló csapattal **Szeged**, **Temesvár**, **Szabadka**, **Arad** s a különböző alakulások festői képet fognak nyújtani. A nyolc kilométernyi utat a sporttelepen kezdődik, vásártér, temető, ótemető, ligeten át a sporttelepen nyer befejezést s az utat mindenütt papír szallagok fogják jelölni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Szélhámos ügynök.** **Politzer József** viharos előélet után, mintegy 7—8 esztendővel ez-előtt ügynöki minőségben az „**Atlasz**“ életbiztosító társaság szolgálatába lépett. A szerény jutalékokból azonban nem futott költséges kedvteléseire és ezért a lehető legprimitívebb csaláshoz folyamodott. Ha valakivel sikerült ezer koronás biztosítást kötnie, a biztosított féllal aláírt elismervényre az 1000-hez még egy nullát biggyesztett oda és ezt a meghamisított irást küldte fel az igazgatóságnak, a mely természetesen nyomban kifizette neki a tizezer korona után járó tekintélyes jutalékot. A társulat végre is a szélhámos ügynököt feljelentette. Ma állott az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt. Ítélethozatalra azonban nem került a sor, mert a bíróság a tárgyalás folytatását a késői időre való tekintettel holnapra halasztotta.

§ **Biró Vilma lopásai.** Sokszor irtunk már **Biró Vilmaról**, erről a szerencsétlen, elzüllött asszonyról, aki hajdan jobb napokat látott és most lopásból tartja fenn magát. Az alkohol teljesen hatalmába kerítette ezt a szerencsétlen teremtet, aki az utóbbi esztendőben többet töltött a fogházban, mint a szabad levegőn. Az aradi törvényszék ma is foglalkozott **Biró Vilma** egyik lopási ügyével és a visszaeső bűnöst, aki az utóbbi időben csaknem minden hónapban vádlottként szerepelt, másfél évi börtönre ítélte.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősekké és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik
SCOTT-féle Emulsiót.

Orvosok és bábák az egész földkerekségén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, amelyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
„Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható.”
Kapható minden gyógytárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 14.

Amerika változatlan. Vételkedv jó, kínálat csekély.
Ekkelt: 12 ezer métermázsra 15 fillérrel magasabb áron.
Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	14.42—14.43	14.43—14.44
Tengeri májusra ...	7.50—7.51	7.48—7.49
Rozs áprilisra ...	10.05—10.06	10.08—10.09
Buza májusra ...	14.21—4.22	14.21—14.22
Zab áprilisra ...	8.73—8.74	8.72—8.73
Buza 1909 októberre ...	11.70—11.71	11.68—11.69
Rozs októberre ...	9.31—9.32	9.30—9.31

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ... 634.15
Közúti vasút részvény ... 182.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 14. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 143—144 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—147 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 45—147 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: Április hó 10. napján volt készlet 22.84 darab, április 71 napján felhajtott 473 darab, április 12. napján elszállított 425 darab, április 13. napjára maradt készletben 23.99 darab.

A hírt szerkesztés irányszava: kellemesebb.

IDEGENEK ARADON.

— Április 14. —

Fehér Kereszt szálloda. Salamon Dezső utazó Budapest. — Bálint Dezső utazó Budapest. — Ráth József földbirtokos Dombiratos. — Schwartz Lajos utazó Temesvár. — Horváth Károly utazó Budapest. — Popa György dr. ügyvéd Buttyin. — Pető Ernő irodatiszt Facset. — Hirschl Hugó kereskedő Facset. — Kertész Albert kereskedő Kecskemét. — Schreiber Ignác utazó Budapest. — Fenyő Lajos utazó Beszterce. — Dragán Sándor utazó Pécel. — Lang Izidor utazó Budapest. — Balla Dezső utazó Budapest. — Nébel Adám hadnagy Bród. — Lengyel Jakab utazó Kecskemét. — Róna Ernő hivatalnok Szeged. — Bugarszky Vojislav utazó Ujvidék. — Beller Péter orvostanhallgató Budapest. — Weisz József utazó Bécs. — Szász Odón utazó Budapest. — Auer Albert utazó Budapest. — Vasvári Lajos utazó Budapest. — Képes Lajos építész Budapest. — Szántó Dezső utazó Budapest. — Mihálovits Dezső hadnagy Szeged. — Flaun Dezső utazó Budapest. — Bártz Alajos hadnagy Temesvár.

Központi szálloda. Szontágh Aladár utazó Temesvár. — Adorján Antal utazó Budapest. — Gedő Henrik utazó Budapest. — Szegfi István földbirtokos H.-Sámson. — Sas Jenő gazdatiszt Békéscsaba. — Boros József főszolgabíró Borossebes. — Fodor Jenő bankhivatalnok Temesvár.

— Spitzer Izidor kereskedő Bukarest. — Bineller Armin utazó Bécs.

Vass szálloda. Ferenczi Emil utazó Budapest. — Sapira Samu gépész Orsova. — Strausz Zsigmond utazó Budapest. — Traub Kálmán birtokos Drauc. — Pesteán Petru könyvelő Buttyin.

Pannónia szálloda. Rosenthal Lajos utazó Bécs. — Molnár Odón tanár Ujszentanna. — Molnár János segédtsist Dicsőszentmárton. — Braun Rezső kereskedő Zám. — Molnár János lelkész Adámos. — Ament J. Elek bériő Fűskút. — Kosán János járásbíró Kisjenő. — Procza György kereskedő Hosszufalu. — Buday Pál számvizsgáló Szászváros. — Lindmeyer Antal asztalos Budapest. — Bodochányi Pál tanár Budapest. — Krausz Gyula cipész Orosháza. — Gümöry Sámuel rétmester Pankota. — Böhm Sándor bányakezelő Paulis. — Englender Rezső kereskedő Kisjenő. — Engel Tóbiás utazó Budapest. — Tóth Gyula pü. fővigy. Biázu. — Rosenzweig Simonné vendéglős Nagyhalmagy. — Tataru Sándor gyógyszerész Konop.

SARG-féle 60
KALODONT
Fillér LEGJOBB FOG-CRÉM

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi április hó 15-én:

A) bérlet. A) bérlet.

Komlóssy Emma felleptével:

Táncos huszárok.

Operette 3 felvonásban. Irta: Rajna Ferenc. Zenéjét szerette Szirmai Albert Szép Ernő verseire.

S Z E M É L Y E K:

Hubert Egan Faludy K.	Dürenstein Kulcsár L.
Van Flügen Dolly Lajos.	Erna felesége Lászy tel.
Van Saarburg Ditrói Mór.	Hertha leánya Kun Irén.
Canitius Polgár S.	Dr. Froblócker Ladiszlav J.
Herma, neje Benkőné.	Proksch Libor L. övey Leó.
Thea, leányuk Komlóssy E.	Ede, fia Sz. Rontay B.

Közdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. április hó 15-én, csütörtök:

1. Parsangi mulatság. Humoros. — 2. A vándor zenész. Dráma. — 3. Porcellángyártás Kinában. Látványosság. — 4. A sportoló nő. Természet után. — 5. Kisérteties lángok. Színes látványosság. — 6. A ravasz rendőr. Bohózat. — 7. Halászat Svédországban. Természet után. — 8. A bizalmatlan vívómester. Humoros.

9. Félélem.

Dráma. Irta: Pierre Weber. Játsszák a párisi Odeon színház tagjai.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTER.*

Husvétii levelező-lap nagy választékban.

Legnagyobb kitüntetés
Arany Allamérem "Nürnberg 1908"

Globus
Fém tisztítókvonat

jobban tisztít
mint minden-
féle más.

Fém tisztítószer

5861—III.

Legnagyobb kitüntetés
"Grand Prix" St. Louis 1904.

Elsőrendű

hazai és porosz

Ipari és Cséplőgép szén

Kovács-Köszén,

Salon Köszén,

Pirszén (Koksz),

Való Faszén,

Takaréktüzhely-szén.

Ugy köszén, koksz mint faszén Boros Béni tőr 2. sz., saját ház, városi szenttelepükről rostálva, por és kömentesen lesznek házhoz szállítva.

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Szíves megrendeléseit telefonon 139. szám, vagy Andrassy-tér 14. sz. (Herman palota) üzleti irodánkban kérjük.

Egész vagonrakományok szállítására közvetlen a bányából bármely vasutálomásra, egyes vagonra, vagy éves kötésre, legjutányosabb ajánlattal szolgálunk.

Valóai brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7korona
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10korona
teljes férfiruhához	1 szelvény 12korona
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 15korona
elegendő, csak	1 szelvény 17korona
	1 szelvény 18korona
	1 szelvény 20korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20—K.-ért, színtügy felöltőszövetet, turistalódot, selyemkengurót stb. gyári árakon kld a mint megbízható és szolid cég mindent ismét posztgyári raktár 5881

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékesek. Szabott, legolcsóbb árak. Őriási választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

APRO HIRDETÉSEK

A kinek

ismerettség híján
házasárral, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdaságra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre,

kulcsárra, gazdaságra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzbeszédőre, házmesterre, stb.-re van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván
birtokot, házat, vadászterületet,

kocsit, lovat, halászatot, telket,

Aki

eladni kíván
butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást, stb.; vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

Kis hirdetési

rovatát használja.

Egy jóforgalmu szatocsüzet

korlátlan italmérséssel, dohánytöszdével, kényelmes lakással, nagy szőlős és konyhakerttel május havára üzletváltozás miatt hasznos bérbe kiadó. Bővebben értekezni lehet Pless Sámuelnél, Sikula. 1571

English Lady

English lady requires to give English lessons. Miss Smith. Bővebben Kerpel-féle könyvkereskedésben. 1573

Keresünk

egy ügyes tapasztalt géplakatost cement megmunkáló gépek gyártásához mint előmunkást. Solymos Testvérek, Arad Kölcsey-utca 6-7. 1574

Szőlőkaró

száraz, legolcsóbban bármily mennyiségben kapható, Cukor Lászlónál, Aradon és Lippán. 1566

Keresek május havára

egy vidéki jó forgalmu korcsmába román nyelven is beszélő, a husvágáshoz is értő korcsmárost 300 korona óvadékkal. Bővebb felvilágosítást Pless Sámuelnél Sikula, u. p. Borosjenő. 1572

Veszek könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat stb. Nagy raktár antiquar könyvekben Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Telefon 517. 173

Fűszerüzlet

nagyobb forgalmu, erős italmérséssel, Talpason, gőzmalommal szembe, azonnal eladó, vagy bérbe kiadó. Értekezhetni Illés Rozáliánál, Talpas. 1557

Új zsebkiadásu albumok!

Operet-album, Fráter műsor-dalai, Cabaret-dalok, Táncdarabok, Kuruc-dalok új zsebalaku kiadása melyek a Fráter féle nótáskönyv mintájára csupa elsőrendű zeneszámokból van összeállítva — kitűnő letétben, 2 koronájával kaphatók Kerpel Izso könyvkereskedésében, Aradon. Vi dékre 2 kor. 10 fillér beküldése ellenében. 262

Bejáró takarítónő kerestetik

Boczkó-utca 9. sz., emelet. 1564

Irodai kisasszony

csakis nagyobb irodai gyakorlattal, lehetőleg gyors- és gépiró, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat „Állandó alkalmazás” címen a kiadóhivatal továbbít. 1575

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Jégszekrény,

jéggel együtt, részletre kapható Husserl Manó jégszekrénygyára Arad Szt.-Pál-utca 11. Telefon 348. 1524

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 1471

Májustól kiadó

egy nagy terem bármilyen célra. Boczkó-utca 8. sz. 1507

Jó erkölcsű fiu

tanulónak üvegsziszolda részére felvétetik Klein J. céghez Andrásy-tér 20. 1477

Fényképezeti cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezeti lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezeti kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezeti cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Eladó Kiss Ernő-utca 9. sz. ház,

nagy telek, kerttel. Értekezhetni Kiss Ernő-utca 11. alatt. 1560

Szatocsüzet

jó vevőkörrel eladó. Bővebben a kiadóban. 1562

777

libazsir jutányosan kapható Feller, Aulich Lajos-utca 2. 1563

Egy vendéglő helyiség

jogokkal együtt, betegség miatt kiadó. Bercsényi Miklós-utca 32. 1551

Van szerencsém

a n. é. közönség b. figyelmét felhívni címre, hol a legmagasabb árban veszek uraságoktól levett férfi ruhát, városi és utazó bundát és mindenféle egyenruhát helyben és vidéken. Bleier I. zsibárus, Szent Pál-u. 12. 5431

Keresek

azonnali belépésre egy ügyes, fiatal

kereskedő segédet

ki a fűszer- és vasáruban jártas.

Ajánlatok fizetés igények megjelölésével

Havas Jakab

kereskedő, Gurahonc. 1550

1360—909.

Milliók!

Milliók!

SZANIN

Milliók!

szerzőjétől

Milliók!

Kapható minden könyvkereskedésben ára K 2.40

Használt

ólom

megvételre kerestetik

5881—1909. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszterium által f. évi április hó 19., és 20-ára a nagyvásártérre rendelt loosztályozással egybekötve, a tavaszi lóvizsgálat megtartását rendelem el akként, hogy 19-én reggel 8 órára a belváros, Sarkad, Erzsébetváros és Ujtelepen levő lovak és 20-án reggel 8 órára pedig Gáj, Sága és Poltura külvárosok és a tanyai lóállomány vezetendő elő.

Felhívom az összes lótulajdonosokat, hogy lovaikat a kérdéses napokon annyival inkább is elővezessék, mert ellenesetben az osztályozás és vizsgálat költségükre fog megtartatni s azonfelül pénzbüntetéssel is fognak sújtani.

Arad, 1909. évi április hó 14-én.

Sarlot,
főkapitány.

A borosjenői járási főszolgabírótól.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett Apáti nagyközség jegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t. cz. 3. §-ában előírt képesítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi április hó 27-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival is inkább adják be, mert a később beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A jegyzői állás javadalmazása a következő:

Törzsfizetés 600 korona.

Gabonaváltság 800 korona.

Szénaváltság 170 korona.

41 köbméter tűzifa, 15 kataszteri hold 1039 négyszögöl földnek használata, s végül természetbeni lakás, udvar és kert.

A választást folyó évi április hó 28-ik napján d. e. 11 órakor az apáti község háza irodahelyiségében fogom megtartani.

Borosjenő, 1909. április hó 10.

Boros Géza,
főszolgabíró.

Vas és Társa

építési anyag kereskedők

Arad,

Boros Béni-tér 8. szám.

Interurbán telefon 275.

**A KEZET
3
NAP ALATT**

„MOLLY“

**BÁRSONYPUHÁVÁ
ÉS
HABFEHÉRRÉ TESZI.**

Elismerő levelek

TORV. VÉDVE.

TORV. VÉDVE.

Kitünő hatású

Egy üveg ára 1 korona.

„MOLLY“

Egy üveg ára 1 korona.

KÉZFINOMÍTÓ

Tekintetes Hanzu Nestor urnak Arad.

Az ön által készített és forgalomba hozott „Molly“ kézfinomító szert — eredeti csomagolásban — tisztelesen megvizsgáltam és abban ásványi mérgeket vagy maró alkatrészeket nem találtam, amiért is az Ön által nekem bemutatott „Molly“ kézfinomító szert közegészségügyi szempontból **teljesen kifogástalan** minőségűnek jelentem ki.
Budapest, 1909. március 19-én.

1342

Dr. Telbisz János,

kir. keresked. törvényszéki hitesvegyész.

Tek. Hanzu Nestor urnak
droguista

Arad.

Az ön által készített Molly Kézfinomítót hosszabb időn át használván, elhatároztam, hogy ezen kiváló minőségű bőrfinomító és ápoló szert a jövőben állandóan használni fogom. Felkérem tehát, sziveskedjek részemre újból néhány üveget küldeni.
Arad, 1909. március hó 10-én.

Tisztelettel

Ész. Andrányi Károlyné.

Tek. Hanzu Nestor urnak
Vörös Kereszt Drogéria

Arad.

A Molly kézfinomítót megkaptam és örömmel tudatom, hogy annak kitünő hatása valóban megjelent, már az első használat után a kezeknek bámulatos puhaságot és fehérséget kölcsönöz. Sziveskedjék részemre utánvét mellett még 4 üveggel küldeni.
Mácsa, 1909. március 7-én.

Tisztelettel

Cselkó Árpádné.

Igen tisztelt Hanzu ur!

Hálával tartozom Önnek, amiért felhívta figyelmemet a Molly kézfinomító szerre. Mondhatom, nagyon megvagyok elégedve az eredménnyel és azóta folyton csak e kellemes és kitünő hatású szert használom — a kezét már rövid használat után finommá és fehérré teszi. Azonkívül a hideg szél nem repeszti fel többé a bőrt, bárkinék is a legmelegebben ajánlhatom.
Zaránd, 1909. március hó 11-én.

Kitünő tisztelettel

Nyalay Irmáné.

Tek. Hanzu Nestor urnak
Drogéria a „Vörös Kereszt“-hez

Arad.

Az Ön által feltalált Molly kézfinomítót kiváló jónak találom és ezantul csakis ezt fogom használni.
Arad, 1909. március hó 13-án.

Ész. Jakabffy Zoltánné.

Tek. Hanzu Nestor urnak
Arad.

A mult alkalommal Ön által ajánlott kézfinomító kitünően bevált. Küldjön részemre utánvét mellett 3 üveggel.
Székesut, 1909. március 3-án.

Tisztelettel

Friedrich Istvánné.

Tek. Hanzu Nestor urnak
droguista

Arad.

Az ön Molly kézfinomítója teljes megelégedésemre szolgált, igen kellemesen puhít és fehérit, miért is ismerőseim körében szívesen fogom ajánlani.
Budapest, 1909. március 4-én.

Papp Lente.

A „MOLLY“ kézfinomító vidékre szállítva 3 üveg rendelésénél ingyen csomagolás és bérmeatve. Aradon kapható: gutori Földes Kelemen, Vojtek Kálmán, Kárpáti János gyógyszerész urnaknál és a készítőnél,

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogéria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.